

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Vedení účetnictví a daňové evidence u fyzické osoby

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Aneta PALÁTOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Radka VEJMEKOVÁ**

Znojmo, 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Vedení účetnictví a daňové evidence u fyzické osoby zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucí bakalářské práce Ing. Radky Vejmelkové a že jsem veškeré použité zdroje uvedla v Seznamu použité literatury.

Ve Znojmě dne 30. 4. 2021

.....

Aneta Palátová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí Ing. Radce Vejmelkové za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat vybraným podnikatelům, kteří mi poskytli důležité informace a podklady k praktické části, a také své rodině a blízkým za podporu při mém studiu.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Aneta PALÁTOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Vedení účetnictví a daňové evidence u fyzické osoby
Název (v angličtině)	Bookkeeping and tax records at a natural person

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem bakalářské práce je porovnat způsoby vedení evidence podnikatelské činnosti, vymezit kritéria, podle kterých by se měli začínající podnikatelé rozhodovat, provést analýzu v konkrétních firmách a doporučit nejvhodnější způsob evidence.

Postup práce:

1. Teoretické vymezení daňové evidence a účetnictví
2. Komparace vedení účetnictví a daňové evidence
3. Vymezení výhod a nevýhod vedení účetnictví a daňové evidence u konkrétních podnikatelů
4. Analýza obou variant u konkrétních podnikatelů
5. Zhodnocení obou způsobů, případné doporučení přechodu mezi daňovou evidencí a účetnictvím

Metody: analýza, literární rešerše, komparace

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. DUŠEK, Jiří. *Daňová evidence podnikatelů 2020*. 17 vyd. Praha: Grada, 2020, 144 s. ISBN 978-80-271-1035-3.
2. KRÁLOVÁ, Magdalena a Miroslav HEJRET. *Zákon o účetnictví 2020: s komentářem*. Praha: Grada, 2020, 112 s. ISBN 978-80-271-1047-6.
3. PREISLEROVÁ, Dagmar. *Účetnictví pro střední školy a pro podnikatele*. Praha: MC nakladatelství, 2007. EAN 8594042250117.
4. ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2015*. 16. vyd. Znojmo: Vzdělávací středisko Ing. Pavel Štohl, 2015, 176 s. ISBN 978-80-87237-81-6.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2020

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2021

Aneta PALÁTOVÁ
student

Ing. Radka VEJMELKOVÁ
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVSE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na podnikání fyzické osoby. Konkrétně na dva způsoby vedení evidence podnikatelské činnosti – daňovou evidenci a vedení účetnictví. Teoretická část je zaměřena na vysvětlení základních pojmů. Nejprve je uvedena charakteristika podnikající osoby a také výhody a nevýhody tohoto podnikání. Dále jsou vysvětleny podrobněji oba způsoby evidence. Praktická část je zaměřena na dva podnikatele, u kterých jsou tyto dva způsoby porovnány.

Klíčová slova: fyzická osoba, daňová evidence, vedení účetnictví, daň z příjmu fyzických osob

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on natural person's business activity, specifically on the two ways of business activity recording – tax records and bookkeeping. The theoretical part presents the explanation of basic relevant terms. It characterises the term of a natural person and explains both the advantages and disadvantages of this business form. Next, the terms regarding both the recording methods are explained in detail. The practical part deals with the comparison of two businesspersons and their recording methods.

Key words: natural person, tax records, bookkeeping, income tax of natural persons.

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	11
3	TEORETICKÁ ČÁST	12
3.1	FYZICKÁ OSOBA	12
3.1.1	Výhody a nevýhody podnikání fyzické osoby	13
3.2	ZPŮSOBY VEDENÍ EVIDENCE PODNIKATELSKÉ ČINNOSTI	14
3.3	DAŇOVÁ EVIDENCE.....	14
3.3.1	Předmět daňové evidence	15
3.3.2	Vedení daňové evidence	16
3.3.3	Cíl daňové evidence.....	17
3.3.4	Operace na konci období	17
3.3.5	Základ daně a daň	17
3.4	ÚČETNICTVÍ.....	19
3.4.1	Předmět a cíl účetnictví	20
3.4.2	Funkce a zásady účetnictví	20
3.4.3	Vedení účetnictví.....	21
3.4.4	Účetní knihy	25
3.4.5	Operace na konci období	26
3.4.6	Základ daně a daň	26
3.5	PŘECHOD DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ	28
3.6	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	29
4	PRAKTICKÁ ČÁST	30
4.1	ZADÁNÍ PŘÍKLADU – JIŘÍ DVOŘÁK.....	30
4.2	ŘEŠENÍ PŘÍKLADU – JIŘÍ DVOŘÁK.....	32
4.2.1	Vedení účetnictví.....	33
4.2.2	Vedení daňové evidence	36
4.3	ZHODNOCENÍ – JIŘÍ DVOŘÁK	38
4.4	ZADÁNÍ PŘÍKLADU – PAVEL NOVÁK	39
4.5	ŘEŠENÍ PŘÍKLADU – PAVEL NOVÁK.....	41
4.5.1	Vedení účetnictví.....	41
4.5.2	Vedení daňové evidence	45
4.6	ZHODNOCENÍ – PAVEL NOVÁK	47
4.7	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	48
4.8	SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	53
5	ZÁVĚR	55

6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
7	SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ.....	58
8	SEZNAM PŘÍLOH	59
9	PŘÍLOHY	60

1 ÚVOD

V České republice musí každý podnikatelský subjekt zaznamenávat svou podnikatelskou činnost. Především kvůli stanovení základu daně, ze kterého následně vypočte daň, kterou musí každý podnikatelský subjekt odvést. Tato bakalářská práce se zabývá fyzickými osobami. Je to velice rozmanité téma, protože tito podnikatelé mají na výběr z více variant vedení své evidence. Cílem této práce je porovnat dva nejpoužívanější způsoby evidence, a to vedení účetnictví a daňové evidence.

V první kapitole je definován samotný podnikatel, jakým způsobem jeho podnikání začíná, co všechno musí splnit k založení živnosti a v neposlední řadě také výhody a nevýhody podnikání fyzické osoby.

Dále jsou popsány způsoby vedení evidence podnikatelské činnosti. Nejprve je popsána první možnost evidence, a to záznamní povinnost a dva způsoby výpočtu daně z příjmu. Dále už se bakalářská práce věnuje základní charakteristice dvou hlavních způsobů – daňové evidenci a vedení účetnictví. Postupně budou tyto dvě možnosti porovnávány.

Jedním z prvních kroků je určit, jakým způsobem bude subjekt svou podnikatelskou činnost vést. V některých případech se může podnikatel rozhodnout sám, v jiných případech je to pevně stanovené zákonem.

Daňová evidence je podstatně prostší forma než účetnictví. Obsahuje daleko méně údajů a podnikatel si ji mnohdy vede i sám. Oproti tomu vedení účetnictví už je složitější a většinou si žádá zpracování odborníkem. Vyžaduje hlubší znalosti, ale dokáže být pro podnikatele mnohdy užitečnější. Přináší jak fyzickým, tak ostatním osobám nebo orgánům (například bankám, veřejnosti, konkurenci nebo zákazníkům) větší množství důležitých informací o konkrétní činnosti podnikatele. Díky nim se mohou jednotlivé subjekty lépe rozhodovat.

Pokud by podnikatel musel změnit způsob podnikání nebo se pro to z vlastní vůle rozhodl, je v poslední kapitole teoretické části nastíněn přechod z daňové evidence na účetnictví.

Praktická část se zabývá dvěma konkrétními podnikateli. U každého z nich je proveden výpočet daně dvěma způsoby vedení evidence podnikatelské činnosti – formou daňové evidence a účetnictví. Závěr spočívá ve výpočtu základu daně a samotné daně z příjmů. Následuje porovnání a analýza toho, který ze způsobů vychází pro daného podnikatele výhodněji.

Jako poslední část je uvedeno dotazníkové šetření. To znázorňuje odpovědi respondentů vedoucích daňovou evidenci na otázky ohledně výběru možnosti evidence, na výpočet samotné daně a na možný přechod na vedení účetnictví. Odpovědi jsou znázorněny v grafech a následně popsány a vysvětleny.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem této bakalářské práce je porovnat dva způsoby vedení evidence u několika fyzických osob – podnikatelů. Pro ty, kteří si mohou vybírat, zda vést daňovou evidenci nebo vést účetnictví, je určitě dobré tyto dvě možnosti porovnat.

Pro porovnání je důležité zaevidovat hospodářské operace v daném roce oběma způsoby evidence. Výpočtem vzniknou základy daně a následně daně z příjmů. Poté už nezbývá než se rozhodnout, která z těchto možností je pro daného podnikatele výhodnější. Samozřejmě toto porovnání musí každý jednotlivý podnikatel provést s vlastními daty. Je logické, že je zohledněn individuální přístup.

Srovnání obou způsobů provádí podnikatelé z důvodu výpočtu menšího základu daně a tím pádem nižšího odvodu daně. Postupy výpočtů a odlišnosti obou možností vedení evidence budou v práci rozepsány.

Vypracování praktické části bude probíhat získáváním informací přímo od konkrétních podnikatelů. Skutečnosti od nich získané budou následně porovnány a analyzovány. Výsledek zjištění analýzy bude konzultován s daným subjektem, poté bude následovat jeho rozhodnutí, který ze způsobů si vybere. I když se přechod z daňové evidence na vedení účetnictví může zdát pro podnikatele jako výhodnější varianta, nemusí tomu tak být, protože s sebou nese řadu nepříznivých okolností, které jsou popsány v teoretické části.

Tato práce má za úkol poukázat na to, že pro vedení evidence fyzických osob není jen jeden způsob. I když zpravidla bývá častější daňová evidence, neznamená to, že vedení formou účetnictví není možné.

3 TEORETICKÁ ČÁST

Hlavní pomůckou při zjišťování podnikatelského subjektu, zda vést účetnictví nebo daňovou evidenci, je jeho právní forma podnikání. Jinak řečeno, zda je podnikatelský subjekt fyzická, nebo právnická osoba. (Domanská, 2007)

„Živnostenský zákon je důležitou právní normou, která v každém případě ovlivňuje podnikatelské aktivity většiny firem i samostatnou výdělečnou činnost fyzických osob. Jmenovaný zákon upravuje podnikání v oblasti výroby, obchodu a poskytování služeb i samostatnou výdělečnou činnost fyzických osob v těchto oblastech.“ (Horzinková, 2010, s. 7)

3.1 Fyzická osoba

Fyzická osoba je subjekt provozující svou činnost soustavně, na svůj vlastní účet a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikající osoby jsou zákonem č. 155/1995 Sb. označovány jako OSVČ – osoby samostatně výdělečně činné. Pod tímto pojmem se rozumí (Vochozka, Mulač a kol., 2012, s. 34):

- „provozování zemědělské výroby, hospodaření v lesích, na vodních plochách, pokud je osoba provozující tuto činnost zapsána do evidence podle zvláštního zákona;“
- „provozování živnosti na základě živnostenského nebo jiného oprávnění podle živnostenského zákona;“
- „výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů, pokud se podle prohlášení osoby provozující tuto činnost jedná o soustavný výkon;“
- „výkon činnosti na základě oprávnění podle zvláštních právních předpisů;“
- „výkon činností vykonávaných vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmů, pokud se podle prohlášení osoby konající tuto činnost jedná o soustavný výkon.“

Podnikatelé mohou svoji činnost vykonávat na základě živnostenského listu, zapsáním do profesní komory, evidencí soukromě hospodařících rolníků na obecním úřadě apod. Kromě živnostníků existují osoby, které se nezapisují do živnostenského rejstříku, ale provozují

samostatně výdělečnou činnost podle zvláštních předpisů. Mohou to být například lékaři nebo advokáti. (Štohl, 2016, s. 54)

Aby se fyzická osoba stala podnikatelem, musí získat živnostenské oprávnění, a to prokazuje výpisem z živnostenského rejstříku. Aby mohla živnost vzniknout, musí žadatel splnit (Švarcová a kol., 2019, s. 58):

- a) Všeobecné podmínky: plná svéprávnost (občanský průkaz) a bezúhonnost (výpis z trestního rejstříku),
- b) Zvláštní podmínky: odborná nebo jiná způsobilost týkající se provozované činnosti. Vystudování oboru, praxe, spolehlivost nebo jiné určené zákonem.

Předpoklady pro podnikání uvádí živnostenský zákon. Ten živnosti dělí na dvě hlavní kategorie – ohlašovací a koncesované. U ohlašovacích jsou tři podkategorie – řemeslné, vázané a volné. Pro ohlašovací živnosti platí splnění všeobecných podmínek a těch zvláštních, které vyžaduje příslušný druh živnosti. Například u řemeslné živnosti, kam například patří zednictví nebo kamnářství, se musí prokázat odbornost a všeobecné podmínky. Vzdělání by se mělo doložit např. výučním listem, dokladem o ukončení vzdělání (maturita) nebo šestiletou praxí v oboru. U vázané živnosti, což je například autoškola nebo výroba a prodej jedů, je vyžadováno splňovat opět odbornost a všeobecné podmínky, ale také praxi v oboru. A poslední podkategorií je živnost volná, to je např. maloobchod. Tato živnost je nejjednodušší, protože se musí splňovat jen všeobecné podmínky. Koncesované živnosti se liší v tom, že mají oproti ohlašovacím přísnější podmínky. Koncese je povolení státu pro vykonávání určité činnosti. Takže nejen, že je povinnost mít speciální odbornou způsobilost, ale také kladné schválení dalším orgánem. Schválení bývá pro určité území či dobu a vydává se jich omezený počet. Jako koncesovaná živnost se dá chápat například výroba a prodej zbraní. (Švarcová a kol., 2019, s. 59)

3.1.1 Výhody a nevýhody podnikání fyzické osoby

Jednou z výhod samostatně podnikající osoby je jednodušší založení živnosti – celkově minimální správní výlohy a nestanovená minimální výše vkladu. Podnikatel může svůj zisk využít podle své potřeby a jeho veškerá rozhodnutí jsou jen na něm. Jedna z nevýhod je ručení celým svým majetkem, a to i osobním. U fyzických osob je vyšší odvodové zatížení než u právnických osob. Tito drobní podnikatelé mají i menší možnost vstoupit do větších kontraktů a státních zakázek. (Štohl, 2016, s. 54–55)

3.2 Způsoby vedení evidence podnikatelské činnosti

Pro stanovení daně z příjmů u podnikající osoby, je potřeba se rozhodnout, jaký druh evidence vést. V České republice existují tři možnosti – záznamní povinnost, daňová evidence nebo účetnictví.

Záznamní povinnost upravuje zákon o dani z příjmu. Podnikatel vede pouze evidenci pohledávek a záznamy o příjmech. Tuto možnost evidence můžeme rozdělit na dva způsoby (Štohl, 2016, s. 59):

- a) Uplatňování výdajů procentem z příjmů
 - fyzické osoby, které nejsou účetní jednotkou, se mohou rozhodnout, zda uplatnit skutečné výdaje, nebo procenta z příjmu, podle toho, který způsob je pro ně výhodnější (tzv. budou mít nižší daňový základ).
 - a) „80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 600 000 Kč,“
 - b) „60 % z příjmů živnostenského podnikání; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 200 000 Kč,“
 - c) „40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti, s výjimkou příjmů podle odstavce 1 písm. d) a odstavce 6; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč,“
 - d) „30 % příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč.“ (Daňové zákony, 2020, s. 13)

- b) Daň stanovená paušální částkou

Tento způsob by měl přispět ke zjednodušení veškeré evidence u menších podnikatelů. Svou výši daňové povinnosti si dohodnou s finančním úřadem. Tuto možnost mohou ale využít jen poplatníci, kteří nemají žádné zaměstnance a spolupracující osoby a kteří sami nejsou společníky ve společnosti. Dále jejich roční příjmy za tři předchozí období nesměly přesáhnout 5 milionů Kč. (Štohl, 2016, s. 61)

Ostatní druhy jako daňová evidence a účetnictví budou popsány v dalších kapitolách.

3.3 Daňová evidence

Legislativně je daňová evidence upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Za cíl si klade poskytnout údaje potřebné ke zjištění

základu daně z příjmů. Fyzickým osobám, prokazujícím povinnosti pro daňové účely, byla dána možnost přechodného období tak, aby 1. 1. 2005 bylo jednouché účetnictví nahrazeno daňovou evidencí. V podstatě se stala jeho obdobou, ovšem je méně administrativně náročná. Klade nižší požadavky na technické vybavení a metodická stránka je velmi jednodušší. (Dušek a Sedláček, 2020, s. 8–9)

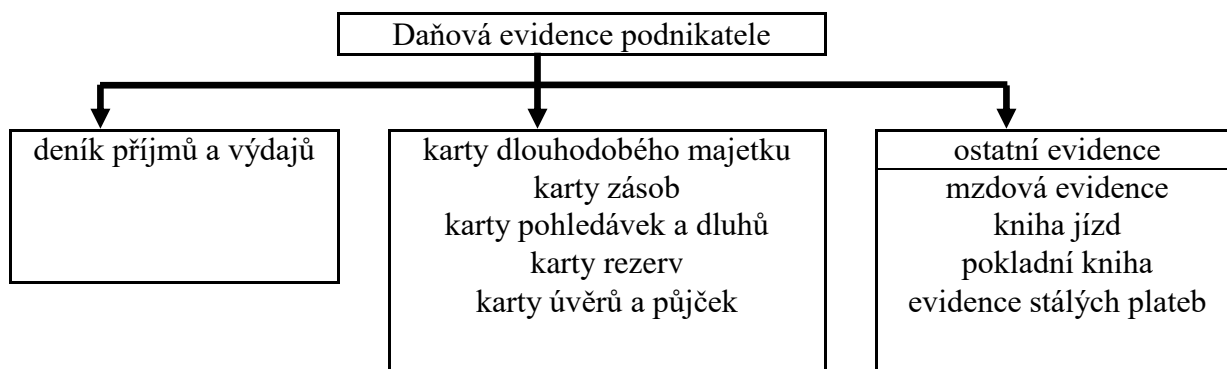
Jedna ze zásad vedení daňové evidence je, že za stav vždy odpovídá podnikatel. Vedení evidence podnikatelské činnosti musí být uspořádáno chronologicky a vedeno po celou dobu podnikání. Platí i další pravidla, například se neúčtuje podvojně, provádí se inventarizace fyzická nebo dokladová. Pokud jde o další zásady, platí stejná ustanovení jako u účetnictví „podvojného“. (Preislerová, 2007, s. 31–32)

3.3.1 Předmět daňové evidence

Fyzické osoby, které vedou daňovou evidenci, by měly vést záznamy o příjmech a vynaložených výdajích, evidenci hmotného majetku, rezerv, pohledávek a o dlužích ve zdaňovacím období. (Štohl, 2015, s. 28)

Obrázek 1 znázorňuje strukturu daňové evidence, která však nemusí být u všech podnikatelů stejná. Pro evidenci peněžních prostředků se používá deník příjmů a výdajů a pro ostatní druhy majetku či dluhů se využívají evidenční karty. (Dušek a Sedláček, 2020, s. 16)

Obrázek 1 Daňová evidence podnikatele

Zdroj: Dušek a Sedláček, 2020, s. 16

3.3.2 Vedení daňové evidence

Hlavní složku daňové evidence tvoří údaje o příjmech a výdajích. Do evidence se zachycují ty příjmy, které ovlivňují základ daně. Příjmy se mohou členit na peněžní, nepeněžní a příjmy dosažené směnou. Výdaje se člení jen na peněžní a nepeněžní. Podnikatel může zaznamenávat výdaje spojené s majetkem, který je zahrnutý v obchodním majetku. Tímto majetkem se rozumí souhrn majetkových hodnot (věcí, pohledávek a jiných práv a peněží ocenitelných hodnot), které má ve vlastnictví podnikatel a jsou nebo byly v evidenci. (Dušek a Sedláček, 2020, s. 15–24)

Základním způsobem, jak evidovat příjmy a výdaje, je peněžní deník, který je uveden v Obrázku 2. Zde se zaznamenávají jednak peněžní příjmy a výdaje, jednak nepeněžní transakce, které zvyšují nebo snižují rozdíl mezi příjmy a výdaji. Forma deníku není předepsána. Zápisy v deníku jsou chronologické a každá hospodářská transakce má vymezený jeden řádek. Do jednotlivých sloupců se zapisuje: datum (uvádí se den uskutečnění daňově účinné transakce), doklad (uvádí se označení dokladu v rámci číselných řad), název transakce, příjem nebo výdej (v hotovosti nebo bankovních účtech), průběžné položky, úpravy podle § 23 (zvyšující nebo snižující základ daně). (Dušek a Sedláček, 2020, s. 27–28)

Obrázek 2 Peněžní deník

Obchodní název (firma): Peněžní deník Období:

Deník příjmů a výdajů

Číslo	Datum	Doklad	Text	Peněžní prostředky v hotovosti		Peněžní prostředky na bankovních účtech		Průběžné položky		Příjmy zahrnované do ZD	Výdaje odčitatelné od ZD	Příjmy nezahrnované do ZD	Výdaje neodčitatelné od ZD
				příjem	výdej	příjem	výdej	příjem	výdej				
a	b	c	d	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
			Úhm										

Zdroj: Vachtová, 2011

Další možností evidence může být například kniha pohledávek a závazků, kde jsou vidět uhrazené či neuhrazené faktury přijaté a vystavené. Pokud je evidován dlouhodobý majetek, používají se k tomu inventární karty. V knize zásob se zaznamenává pomocí příjmek a výdejek množství nebo hodnota zásob. Podnikatel může vést další evidenci, pokud pro ni má využití, je to například: mzdová evidence, inventární karty rezerv, finančního majetku apod. (Preislerová, 2007, s. 32)

3.3.3 Cíl daňové evidence

„Daňová evidence slouží ke zjištění základu daně z příjmů (je vstupní databází pro daňové priznání), ale pokud bude průběžně vedena, má i druhý užitek, neboť poskytuje přehled o stavu a pohybu majetků a dluhů podnikatele (firmy) a je tedy využitelná pro ekonomické rozhodování, pro řízení firmy.“(Dušek a Sedláček, 2020, s. 10)

3.3.4 Operace na konci období

Před zjištěním základu daně se na konci období v daňové evidenci provádí uzávěrkové operace. Mezi tyto operace patří například kontrola zůstatku podnikatelských bankovních výpisů a reálný zůstatek pokladny. Také je důležité zkontrolovat skutečný stav majetku a zásob, který se provádí inventurou. Při inventuře se mohou zjistit škody. Některé z nich jsou daňově uznatelné, jako například: škody vzniklé ze živelných pohrom, škody do výše náhrad a škody, které způsobil neznámý pachatel a jsou potvrzené od policie. Při neprokázané ztrátě, zničení nebo odcizení majetku se musí odvést DPH na výstupu. Pokud v knize faktur visí nějaké haléřové rozdíly, které již nikdy nebudou uhrazeny, měly by ty příjmové rozdíly být zdaněny a výdajové nezdaněny. Další možností je provést zápočty, pokud s tím souhlasí druhá strana. Je potřeba řešit i skutečné stavy pohledávek a závazků. Určit, proč jsou pohledávky a závazky neuhrazené, a stanovit řešení. (Dušek a Sedláček, 2020, s. 21–22)

3.3.5 Základ daně a daň

Zjištění základu daně podle § 7 – příjmy ze samostatné činnosti, se docílí tím, že se rozdělí příjmy a výdaje na daňově ovlivňující a neovlivňující základ daně (Rubáková, 2014, s. 157):

Nejběžnější příjmy ovlivňující základ daně:

- prodej zboží, prodej výrobků, prodej služeb.

Nejběžnější příjmy neovlivňující základ daně:

- peněžní vklad podnikatele, úvěry, přijaté peněžní dary a půjčky.

Nejběžnější výdaje ovlivňující základ daně:

- nákup materiálu, nákup zboží, nákup drobného hmotného majetku, mzdy, pojistné (zdravotní a sociální pojištění z mezd), provozní režie (reklama, nájemné, poradenské služby apod.).

Nejběžnější výdaje neovlivňující základ daně:

- zdravotní a sociální pojištění OSVČ, nákup hmotného majetku, technické zhodnocení, platba daně z příjmu podnikatele, platba DPH, výdaje na osobní spotřebu podnikatele, poskytnuté peněžní dary, reprezentace, splátky úvěrů a půjček.

Tento dílčí základ daně se zjistí tak, že od příjmů ovlivňujících základ daně se odečtou výdaje související s příjmy. Vznikne rozdíl, u kterého se provádí úpravy podle § 23 – zvýšení o nepeněžní příjmy a snížení o nepeněžní výdaje. (Dušek a Sedláček, 2020, s. 134)

Položky zvyšující základ daně – nepeněžní příjmy (Štohl, 2016, s. 68):

- „čerpání zákonných rezerv,“
- „zdanitelné věcné dary přijaté v souvislosti s podnikáním,“
- „nepeněžní příjmy ze zápočtu pohledávek a závazků.“

Položky snižující základ daně – nepeněžní výdaje (Štohl, 2016, s. 68):

- „odpisy hmotného majetku,“
- „zůstatková cena vyřazovaného hmotného majetku,“
- „tvorba zákonných rezerv,“
- „časové rozlišení úplaty u finančního leasingu,“
- „nepeněžní výdaje ze zápočtů pohledávek a závazků.“

K tomuto vypočtenému dílčímu základu daně se přičítají další dílčí základy (Štohl, 2020, s. 15):

- „§ 6 – příjmy ze závislé činnosti,“
- „§ 8 – příjmy z kapitálového majetku,“

- „§ 9 – příjmy z nájmu,“
- „§ 10 – ostatní příjmy.“

K těmto příjmům se ovšem nepočítají příjmy osvobozené od daně anebo ty, u kterých byla sražena srážková daň. Podnikatel musí podat daňové přiznání fyzických osob, pokud překročil příjem 15 000 Kč nebo mu vychází ztráta. Česká republika stanovuje pro tyto příjmy jednotnou sazbu ve výši 15 %. (Boeijen-Ostaszewska a Schellekens, 2012)

Vznikne úhrn dílčích základů daně. Dále si může poplatník snížit takto vypočtený základ o nezdánitelné části (například penzijní připojištění, životní pojištění, členské příspěvky člena odborové organizace odborové organizaci, úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání a další) a odčitatelné položky (ztráta z minulých let, výdaje na podporu výzkumu a vývoje, výdaje na podporu odborného vzdělávání). (Štohl, 2020, s. 52–53)

Takto snížený základ daně se zaokrouhlí na stovky korun dolů a vypočte se daň ve výši 15 %. Vypočtená daň se naopak zaokrouhlí na celé Kč nahoru.

Tento výsledek většinou není podle Štohla (2020, s. 57) konečný, protože je tu možnost uplatnění slev na dani vypsané v Tabulce 1.

Tabulka 1 Slevy na dani dle § 35ba ZDP

Slevy	2020	2021
Sleva na poplatníka	24 840 Kč	27 840 Kč
Sleva na manžela	24 840 Kč	24 840 Kč
Sleva na manžela ZTP	2 × 24 840 Kč	2 × 24 840 Kč
Sleva na invaliditu	2 520 Kč	2 520 Kč
Rozšířená sleva na invaliditu	5 040 Kč	5 040 Kč
Sleva na držitele průkazu ZTP/P	16 140 Kč	16 140 Kč
Sleva na studenta	5 040 Kč	5 040 Kč
Sleva na umístění dítěte (školkovné)	14 600 Kč	15 200 Kč

Zdroj: Bílý, 2021

3.4 Účetnictví

„Podle § 1 odst. 2 musí vést účetnictví tyto účetní jednotky“ (Kandler, 2015):

- „všechny právnické osoby se sídlem v České republice,“

- „zahraniční právnické osoby a zahraniční jednotky, které na území České republiky podnikají nebo vedou jinou činnost na základě zvláštních právních předpisů,“
- „fyzické osoby zaevidované v obchodním rejstříku,“
- „ostatní fyzické osoby, pokud jejich obrat přesáhl za 12 po sobě jdoucích měsíců částku 25 000 000 Kč,“
- „ostatní fyzické osoby, které se dobrovolně rozhodly vést účetnictví,“
- „ostatní fyzické osoby, jimž to nařizuje zvláštní předpis,“
- „svěřenecké fondy,“
- „fondy obhospodařované penzijní společnostmi,“
- „investiční fondy.“

3.4.1 Předmět a cíl účetnictví

V České republice je účetnictví upraveno zákonem č. 563/1991 Sb., který stanovuje rozsah a způsob vedení. Účetní jednotky používají podvojný zápis o stavu a pohybu majetku a dalších aktiv, závazků a jiných pasiv a o nákladech a výnosech. Hlavním cílem je podávat věrný a poctivý obraz o daném subjektu a správně zachytit pravdivou ekonomickou realitu. Účetní jednotky vedou své účetnictví ode dne vzniku nebo zahájení své činnosti až do dne zániku nebo ukončení své činnosti na území České republiky. (Preislerová, 2007, s. 5)

3.4.2 Funkce a zásady účetnictví

Mezi funkce účetnictví patří: poskytování informací a hospodaření firmy, zjištění informací pro účely daňové, také poskytuje informace pro rozhodování a řízení podniku, může sloužit i jako důkazní prostředek při vedení sporů a všechny údaje umožňují kontrolu stavu majetku. (Štohl, 2015, s. 10–11)

Za důležitou účetní zásadu považujeme zásadu objektivitu. Účetnictví by mělo podávat věrný a poctivý obraz o předmětu účetnictví. Musí být správné (neporušeny povinnosti určené zákonem), úplné (zaúčtovány všechny případy, které patří do daného období), srozumitelné (jednoznačné určení jednotlivých případů), zaručující trvalost (povinnost úschovy záznamů), průkazné a přehledné. Mezi hlavní zásady patří tzv. akruální princip (zásada nezávislosti účetních období). Tento princip je založen na tom, že účtuje o případech, s nimiž věcně a časově souvisejí. Mezi další zásady patří zásada opatrnosti. Podnik má povinnost uvést všechna předvídatelná rizika a možné ztráty. Výnosy a hodnota majetku se nesmí

nadhodnocovat, náklady a zdroje se nesmí podhodnocovat. Existují ještě další zásady: zákaz kompenzace, nepřetržité trvání účetní jednotky, bilanční kontinuita, oceňování majetku a závazků a zásada účetní jednotky. (Preislerová, 2007, s. 6–8)

3.4.3 Vedení účetnictví

V účetnictví se účtuje podvojným způsobem, tzv. Má dáti / Dal. Hospodařením firmy se zabývá mnohem komplexněji. (Javůrková, 2019)

Ministerstvo financí vydává směrné účtové osnovy, aby bylo účetnictví jednotně uspořádáno. Účtová osnova je seznam účtových tříd a účtových skupin, v rámci kterých si dále účetní jednotka stanoví potřebné syntetické a analytické účty. Skládá se z 10 účtových tříd a ty se dělí na účtové skupiny. Členění na účtové skupiny se nachází v účtovém rozvrhu. Ten si každá účetní jednotka sestaví sama. Jednotlivé skupiny se dělí na syntetické účty, označené trojmístným číslem a názvem. Pokud se použijí analytické účty, doplní se za trojmístným označením ještě navíc další číslice. (Štohl, 2015, s. 146–148)

Novela o účetnictví přináší členění účetních jednotek do určitých účetních kategorií, přehledně zobrazených v Tabulce 2. To, do jaké kategorie budou patřit, závisí na těchto kritériích: aktiva celkem netto, roční úhrn čistého obratu a průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období. Uvádí se čtyři kategorie účetních jednotek, a to: mikro účetní jednotka, malá účetní jednotka, střední účetní jednotka a velká účetní jednotka. (Pilátová, 2017, s. 17) Pokud se překročí nebo dosáhne alespoň dvou ze tří kritérií, spadá účetní jednotka do příslušné kategorie. (Štohl, 2016, s. 205)

Tabulka 2 Kategorie účetních jednotek

Kategorie	Aktiva celkem (netto)	Roční úhrn čistého obratu	Průměrný počet zam.
Mikro účetní jednotka	9 mil. Kč	18 mil. Kč	10 zaměstnanců
Malá účetní jednotka	100 mil. Kč	200 mil. Kč	50 zaměstnanců
Střední účetní jednotka	500 mil. Kč	1 000 mil. Kč	250 zaměstnanců
Velká účetní jednotka	nad 500 mil. Kč	nad 1 000 mil. Kč	nad 250 zaměstnanců

Zdroj: Štohl, 2016, s. 205

Pro účetní jednotky tu jsou ještě dva způsoby, jak mohou účetnictví vést: vedení účetnictví v plném nebo zjednodušeném rozsahu. Skupiny účetních jednotek, které mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, jsou uvedeny v zákoně o účetnictví. (Preislerová,

2007, s. 49) Pokud účetní jednotka přestane splňovat podmínky pro vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, musí od začátku příštího účetního období vést účetnictví v plném rozsahu. (Louša, 2011, s. 37) Forma vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu není předepsána. Smyslem je především agendu zjednodušit. Jedna z možností je například místo trojciferných účtů použít dvojciferné. Také je možné spojit účtování v deníku s hlavní knihou, to ale v době softwarů ztratilo poněkud význam. (Králová a Hejret, 2020, s. 18–19)

V plném rozsahu se používají podvojný zápis (záznam změny na dvou účtech) v daném účetním období, s nímž věcně a časově souvisí. Dva důležité pojmy jsou majetek a zdroje krytí majetku. Pro získání představy o majetku firmy, je důležité vědět, odkud pochází finance, za které byl majetek pořízen. (Preislerová, 2007, s. 50)

Základním přehledem je rozvaha, viz Tabulka 3. Ta se sestavuje k určitému okamžiku na podkladě informací z účetnictví. Majetek se může definovat jako AKTIVA, která zahrnují veškerý dlouhodobý a oběžný majetek. Na druhé straně jsou PASIVA. Ta se skládají z vlastních a cizích zdrojů, které financují určitý majetek. Základní pravidlo: součet aktiv se rovná součet pasiv (Rubáková, 2015, s. 21):

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}$$

Kromě toho, že rozvaha podává přehled o stavu majetku a zdrojů financování, umožňuje také stanovit výsledek hospodaření (ztráta nebo zisk). Mezi druhy rozvahy patří: zahajovací rozvaha, řádná rozvaha a mimořádná rozvaha. Na počátku zahájení činnosti se sestavuje zahajovací rozvaha. K okamžiku řádné účetní závěrky se pravidelně sestavuje řádná rozvaha. Mimořádná rozvaha se sestaví, když je potřeba vykázat přehled k jinému okamžiku. (Rubáková, 2015, s. 21)

Tabulka 3 Rozvaha

označení	AKTIVA	řád	Běžné účetní období			Min. úč. obd. Netto 4
			Brutto 1	Korekce 2	Netto 3	
a	b	c				
	AKTIVA CELKEM	001				
B.	Stálá aktiva	003				
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	014				
B.II.1.	Pozemky a stavby	015				
B.II.1.2.	Stavby	017				
B.II.2.	Hmotné movité věci a jejich soubory	018				
C.	Oběžná aktiva	037				
C.II.	Pohledávky	046				
C.II.2.	Krátkodobé pohledávky	057				
C.II.2.1.	Pohledávky z obchodních vztahů	058				
C.II.2.4.	Pohledávky ostatní	061				
C.IV.	Peněžní prostředky	071				
C.IV.1.	Peněžní prostředky v pokladně	072				
C.IV.2.	Peněžní prostředky na účtech	073				
označení	PASIVA	řád	Stav v běžném účetním období 5		Stav v minulém účetním období 6	
a	b	c				
	PASIVA CELKEM	078				
A.	Vlastní kapitál	079				
A. I.	Základní kapitál	080				
A. I.1	Základní kapitál	081				
A.III.	Fondy ze zisku	092				
A.III.1.	Ostatní rezervní fondy	093				
A.IV.	Výsledek hospodaření minulých let	095				
A.IV.1.	Nerozdělený zisk/ztráta minulých let	096				
A.V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+, -)	098				
B.+C.	Cizí zdroje	100				
C.	Závazky	106				
C.II.	Krátkodobé závazky	122				
C.II.4.	Závazky z obchodních vztahů	128				
C.II.8.	Závazky ostatní	132				

Zdroj: Vlastní práce na základě Štohl, 2016, s. 213

Rozvaha se rozděluje na účty aktivní a pasivní. „Účty, které vzniknou rozpisem rozvahy, se nazývají účty rozvahovými.“ Každá hospodářská operace vyžaduje změnu dvou rozvahových účtů. Na těchto účtech se zachycuje počáteční stav, změny účetními případy a stav konečný.

Stav o majetku a jeho zdrojů krytí, který ukazuje rozvaha, není stálý. Denně se tyto stavy mění a musí se postupně zaznamenávat. Dochází tedy ke změně rozvahových stavů. (Preislerová, 2007, s. 56–60)

Rozvahové účty charakterizuje Štohl (2015, s. 51) takto: „Účet může mít různou formu, nejjednodušší forma účtu má podobu písmena T. Každý účet má dvě strany, na jedné straně se evidují přírůstky a na druhé úbytky aktiv a pasiv. Levá strana se označuje: Má dáti (MD), pravá strana slovem: Dal (D).“ Schéma účtu je vidět na Obrázku 3.

Obrázek 3 Schéma rozvahového účtu

Číslo a název účtu	
Má dáti	Dal
Debet	Kredit
Na vrub	Ve prospěch

Zdroj: Skálová a kol., 2015, s. 25

Dalším typem účtů jsou výsledkové účty. Tyto účty ukazuje Obrázek 4. Mezi výsledkové účty se řadí výnosové a nákladové. Pokud dochází ke spotřebě hospodářských prostředků, cizích výkonů nebo práci pracovníků, mluví se o nákladech (peněžní vyjádření této spotřeby). Tržby za prodané výrobky, zboží a za poskytnuté služby jsou výnosy vyjádřené v penězích. (Štohl, 2015, s. 55) Při účtování na výsledkové účty se použije jen jedna část účetního zápisu. Tyto účty nevychází z rozvahy, ale z účtu zisku a ztrát. (Preislerová, 2007, s. 65)

Obrázek 4 Schéma výsledkových účtů

Náklady – 5xx		Výnosy – 6xx	
přírůstky nákladů	snížení nákladů	snížení výnosů	přírůstky výnosů

Zdroj: Skálová a kol., 2015, s. 26

Poslední dva typy účtů jsou podrozvahové a uzávěrkové. O podrozvahových účtech se dá říci, že jsou spíše informativní. Neobjevují se v rozvaze a jsou důležité spíše pro posouzení

majetkové situace. Uzávěrkové účty se používají při převodu počátečních stavů (Počáteční účet rozvažný), konečných zůstatků (Konečný účet rozvažný) a při převodu ročního obratu výnosů a nákladů (Účet zisku a ztrát). (Štohl, 2015, s. 62–69)

Určení typů účtů značně souvisí se samotným záznamem dané operace. Zápis účetního případu se provádí ve dvou krocích. Nejprve se určí, na jaký účet se případ zapíše, zda se jedná o účet aktivní či pasivní, a poté se vybírá strana účtu (MD nebo Dal), kam zápis se provede. Mezi zásady o zápisech hospodářských operací patří (Preislerová, 2007, s. 61):

- „počáteční stav aktiv na stranu Má dáti aktivních účtů a na stranu Dal u účtů pasivních,“
- „přírůstkem se počáteční stavy zvyšují: na stranu Má dáti aktivních účtů a na stranu Dal pasivních účtů,“
- „úbytkem se počáteční stav snižuje: na stranu Dal aktivních účtů a na stranu Má dáti pasivních účtů.“

3.4.4 Účetní knihy

Při vedení účetnictví se účetní operace zachycují v účetních knihách. A to zejména (Skálová a kol. 2015, s. 28):

- deník (deníky),
- hlavní kniha,
- knihy analytických účtů,
- knihy podrozvahových účtů.

V deníku se nachází všechny zaúčtované účetní případy v daném účetním období. Vazbou na doklady zajišťuje průkaznost a spolehlivost a má kontrolní funkci. Doklady zaúčtované v deníku jsou spjaty s hlavní knihou. Ta uvádí ty nejdůležitější informace o stavu a pohybu aktiv, pasiv, nákladů a výnosů. Hlavní kniha musí podle Štohla (2015, s. 154–155) obsahovat minimálně „zůstatky účtů ke dni, k němuž se otevírá hlavní kniha, souhrnné obraty Má dáti a Dal účtů (nejvýše za kalendářní měsíc) a zůstatky účtů ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.“ Ze syntetických účtů jsou vytvářeny účty analytické, a to podle různých potřeb. Podrozvahové účty slouží k posouzení majetkoprávní situace a ekonomických zdrojů. Zaznamenávají například cizí majetek, ke kterému jednotka nemá vlastnické právo. (Cardová, 2010, s. 85)

3.4.5 Operace na konci období

U vedení účetnictví se nejprve provedou přípravné práce – inventarizace a zaúčtování účetních operací na konci účetního období. Stav dlouhodobého majetku se porovnává s analytickou evidencí na kartách majetku a se zůstatky na jednotlivých účtech. U zásob je tomu podobně. Jednotlivé účty zásob se porovnají se stavem dle inventurních soupisů zásob. Dále se kontrolují zůstatky pokladny a bankovních účtů. U účtů Odběratelé a Dodavatelé se odsouhlasí zůstatky dokladovou inventarizací a je vhodné i tyto zůstatky projednat s dodavatelem a odběratelem. Poté zbývá zaúčtovat účetní operace na konci období – závěrečné operace u zásob, časové rozlišení nákladů a výnosů, dohadné položky, rezervy, kurzové rozdíly, opravné položky a odpis pohledávek. (Štohl, 2016, s. 186–192)

3.4.6 Základ daně a daň

Podnikatelé, kteří vedou účetnictví, vychází při zjištění základu daně z rozdílu mezi výnosy a náklady. Účtová třída 5 obsahuje náklady a účtová třída 6 výnosy. (Cardová, 2010, s. 89)

Pod pojmem náklady se rozumí spotřeba majetku, cizích výkonů a práce zaměstnanců, vyjádřené v peněžních jednotkách. Členit náklady lze podle různých hledisek: podle druhů, podle vztahu ke změnám výroby, kalkulační členění nebo členění pro potřeby účetnictví. (Preislerová, 2007, s. 109) Náklady i výnosy je potřeba dělit na provozní a finanční.

Provozní náklady (Cardová, 2010, s. 89–90):

- „50 – Spotřebované nákupy,“
- „51 – Služby,“
- „52 – Osobní náklady,“
- „53 – Daně a poplatky,“
- „54 – Jiné provozní náklady,“
- „55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů.“

Finanční náklady (Cardová, 2010, s. 89–90):

- „56 – Finanční náklady,“
- „57 – Rezervy a opravné položky finančních nákladů.“

Výnosy vyjadřují hodnoty, které podnik obdržel za určité období. Nezáleží však na tom, zda byly v tomto období uhrazeny. Zejména se jedná o tržby za prodej výrobků, zboží nebo služeb. Opět, jako u nákladů, se výnosy člení, a to podle „druhů, místa vzniku, odpovědnosti a účetního členění.“ (Preislerová, 2007, s. 111)

Provozní výnosy (Mrkosová, 2020, s. 249):

- „60 – Tržby za vlastní výkony a zboží,“
- „64 – Jiné provozní výnosy.“

Finanční výnosy (Mrkosová, 2020, s. 250):

- „66 – Finanční výnosy.“

Účetní výsledek hospodaření se tedy zjišťuje porovnáním mezi provozními výnosy a náklady a dále mezi finančními výnosy a náklady. „Součet provozního a finančního výsledku se nazývá výsledek hospodaření z běžné činnosti.“ Tento výsledek se dále upravuje o položky zvyšující a položky snižující základ daně. (Štohl, 2016, s. 68)

Položky zvyšující (Štohl, 2016, s. 194):

- „účetní náklady, které nejsou daňově uznatelnými – náklady na reprezentaci, pokuty a penále, dary, příspěvky právníkům osobám, výdaje přesahující limity stanovené příslušnými právními předpisy, manka a škody přesahující náhrady za ně, tvorba jiných než zákonných rezerv, tvorba jiných než zákonných opravných položek,“
- „výnosy, které jsou zdanitelné, ale v účetnictví nejsou zaúčtovány, nebo sice jsou zaúčtovány, ale nikoliv ve výnosech.“

Položky snižující (Štohl, 2016, s. 194):

- „náklady, které jsou dle ZDP daňově uznatelné, ale v účetnictví nejsou zaznamenány,“
- „výnosy nezahrnované do základu daně.“

Dále se postupuje úpravou o nezdanitelné části dle § 15 ZDP („dary, zaplacené úroky z hypotečního úvěru a ze stavebního spoření, penzijní připojištění, životní pojištění, členský příspěvek člena odborové organizace odborové organizaci a úhrady za zkoušky ověřující

výsledky dalšího vzdělávání“) a odčitatelné položky dle § 34 ZDP („ztráta minulých let, výdaje na podporu výzkumu a vývoje a výdaje na podporu odborného vzdělávání“). Takto upravený základ daně se zaokrouhlí na celé stovky dolů. (Štohl, 2020, s. 52–57) Podle zákona o daních z příjmu fyzických osob činí sazba daně 15 %. (Daňové zákony, 2020, s. 19) Z vypočtené daně si podnikatel může ještě uplatnit slevu na dani. (Štohl, 2020, s. 57)

3.5 Přejít na vedení účetnictví

Přejít na vedení účetnictví se může podnikatel rozhodnout sám, anebo mu to přímo přikazuje zákon. Při přechodu se musí řídit Přílohou č. 3 zákona o dani z příjmů. V roce, ve kterém se začne účtovat, se teprve upravuje základ daně. Přejít tímto způsobem má většinou negativní dopad. Může se ale snížit tím, že dodanění zásob a pohledávek se rozloží do 9 zdaňovacích období, ovšem v každém roce musí být nějaká částka, nikoliv nula. Postup v návaznosti na právní předpisy je tento (Dušek a Sedláček, 2020, s. 99):

1. „Základ daně se ve zdaňovacím období, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví, zvýší o hodnotu zásob a cenin, hodnotu poskytnutých záloh s výjimkou záloh na hmotný majetek, hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem,“
2. „Základ daně se ve zdaňovacím období, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví, sníží o hodnotu přijatých záloh, hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.“

3.6 Shrnutí teoretické části

Teoretická část se nejprve věnuje samotnému podnikateli a charakteristice základních pojmů a definuje výhody a nevýhody podnikání jako fyzická osoba. Následně jsou v další kapitole vyjmenovány možnosti vedení evidence podnikatelské činnosti. Dva hlavní způsoby evidence jsou rozepsány v dalších kapitolách.

První možností je daňová evidence. V této kapitole je uvedeno, co tento pojem znamená. Na začátku jsou vyjmenovány zásady, které se musí dodržovat. Dále je popsáno, jak se vlastně daňová evidence vede a jaké nástroje používá. Důležitá podkapitola je cíl daňové evidence, která informuje, proč vlastně daňovou evidenci vést a jaký je její hlavní cíl. Před uzavřením roku se provádí operace na konci období a konečně to nejdůležitější: zjištění základu daně a výpočet daně z příjmu.

Druhá možnost je vedení účetnictví. Vedení účetnictví je složitější způsob vedení evidence, proto jsou informace rozsáhlejší. Jako první je definováno, jaké účetní jednotky musí vést svou evidenci tímto způsobem. Dále je uveden předmět a cíl vedení účetnictví. Jsou zde rozepsány i funkce, které vedení účetnictví nabízí. Pro vedení tohoto způsobu je potřeba se seznámit i se zásadami, které se musí samozřejmě respektovat. Poté je vylíčeno detailnější představení toho pojmu. Na konci se nachází, jako u daňové evidence, zjištění základu daně a výpočet daně z příjmu. Tam je vidět hlavní rozdíl mezi oběma způsoby vedení evidence.

Poslední kapitola zvažuje možnost přechodu z daňové evidence na účetnictví. Informuje, jak má daný subjekt postupovat a co všechno tahle změna obnáší.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části bude vysvětleno, jaký je rozdíl mezi fyzickou osobou, která vede daňovou evidenci, a tou, která vede účetnictví. Tato diference bude ukázána na dvou podnikatelích, kteří prozatím vedou daňovou evidenci. Nejprve je důležité zaevidovat jejich základní hospodářské operace. Na konci příkladů se promítne, jaké rozdílné dopady mají oba způsoby vedení evidence na hospodářský výsledek a dále vypočtený základ daně.

4.1 Zadání příkladu – Jiří Dvořák

Pan Jiří Dvořák podniká na základě živnostenského listu – živnost koncesovaná. Předmětem jeho podnikání je nákladní silniční doprava, přesněji rozvážka kancelářských potřeb. Pan Dvořák je neplátce DPH. Zatím nemá povinnost vést podvojný účetnictví, protože nesplňuje žádnou podmínku danou zákonem. Takže se může sám na základě výpočtů rozhodnout, zda své hospodářské operace povede pomocí daňové evidence nebo účetnictví.

Ve svém majetku má přívěs, který koupil 1. 1. 2018. Tedy už dva roky je odepisován. Pro větší jednoduchost vede Pan Dvořák jen odpisy daňové. Pořizovací cena přívěsu byla 44 000 Kč. Přívěs je zaevidovaný do 2. odpisové skupiny. Způsob odepisování je rovnoměrný.

Vzorec pro výpočet v prvním roce: pořizovací cena × sazba v 1. roce / 100. Sazba v prvním roce odepisování je 11. V dalších letech už bude výpočet stejný: pořizovací cena × sazba v dalších letech / 100. Sazba pro další roky je 22,25. Takto vypočtené odpisy uvádí Tabulka 4.

Tabulka 4 Odpisy přívěsu

Rok	Odpisy	Oprávkky	Zůstatková cena
2018	4 840 Kč	4 840 Kč	39 160 Kč
2019	9 790 Kč	14 630 Kč	29 370 Kč
2020	9 790 Kč	24 420 Kč	19 580 Kč
2021	9 790 Kč	34 210 Kč	9 790 Kč
2022	9 790 Kč	44 000 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

V roce 2020 si pořídil pan Dvořák nový automobil. Jeho pořizovací cena byla 535 628,09 Kč. Tento majetek patří také do 2. odpisové skupiny. Způsob odepisování zvolil zrychlený. Vzorec pro zrychlené odepisování v prvním roce je: pořizovací cena / koeficient pro první rok. V prvním roce je koeficient 5. V dalších letech je vzorec následující: $2 \times$ zůstatková cena / (koeficient pro další roky – rok odepisování). Koeficient pro další roky je 6. Výpočet odpisů je uveden v Tabulce 5.

Tabulka 5 Odpisy automobilu

Rok	Odpisy	Oprávký	Zůstatková cena
2020	107 126 Kč	107 126 Kč	428 502,09 Kč
2021	171 401 Kč	278 527 Kč	257 101,09 Kč
2022	128 551 Kč	407 078 Kč	128 550,09 Kč
2023	85 701 Kč	492 779 Kč	42 849,09 Kč
2024	42 849,09 Kč	535 628,09 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

V následující Tabulce 6 jsou uvedeny hospodářské operace v roce 2020, které budou následně zaúčtovány.

Tabulka 6 Hospodářské operace v roce 2020 – Jiří Dvořák

Datum	Popis operace	Částka v Kč
01.01.2020	Úhrada faktury vystavené č. 201904	58 447
01.01.2020	Vklad do pokladny	10 000
02.01.2020	Výběr z BÚ	10 000
27.01.2020	Pojištění přívěsu	1 064
28.01.2020	Faktura přijatá nákup automobilu	535 628,09
29.01.2020	Převod automobilu do majetku	535 628,09
31.01.2020	Bankovní poplatky	85
01.02.2020	Nákup dálniční známky	1 500
18.02.2020	Faktura přijatá za servis auta	3 800
20.02.2020	Splátka jistiny	12 000
20.02.2020	Splátka úroku	3 000
02.03.2020	Faktura přijatá nákup notebooku	15 757
06.03.2020	Úhrada faktury přijaté za servis auta	3 800

17.03.2020	Hotově pohonné hmoty	1 600
22.03.2020	Doplatek daně z příjmu	3 255
29.03.2020	Faktura přijatá za telefonní služby	1 591
01.04.2020	Faktura vystavená č. 202001 za rozvoz	92 500
14.04.2020	Úhrada faktury přijaté za nákup notebooku	15 757
21.04.2020	Úhrada silniční daně	1 872
01.05.2020	Úhrada vystavené faktury č. 202001	92 500
31.05.2020	Přijatý úrok BÚ	0,23
20.06.2020	Úhrada sociální pojištění OSVČ	1 893
20.06.2020	Úhrada zdravotní pojištění OSVČ	2 352
27.06.2020	Hotově – poštovné	210
01.07.2020	Faktura přijatá za služby účetního	8 800
01.07.2020	Faktura vystavená č. 202002 za rozvoz	88 700
03.07.2020	Částečná úhrada faktury přijaté nákup automobilu	35 628,09
28.07.2020	Vklad na BÚ	20 000
28.07.2020	Výběr z pokladny	20 000
01.08.2020	Úhrada faktury vystavené č. 202002	88 700
02.08.2020	Úhrada faktury přijaté za tel. služby	1 591
01.10.2020	Faktura vystavená č. 202003 za rozvoz	98 900
15.10.2020	Splátka jistiny	12 000
15.10.2020	Splátka úroku	3 000
01.11.2020	Úhrada vystavené faktury č. 202003	98 900
11.11.2020	Úhrada faktury přijaté za služby účetního	8 800
15.11.2020	Částečná úhrada faktury přijaté nákup automobilu	25 000
01.12.2020	Faktura vystavená č. 202004 za rozvoz	86 100
03.12.2020	Nákup pneu – hotově	12 000
31.12.2020	Odpis přívěs	9 790
31.12.2020	Odpis automobil	107 126

Zdroj: Vlastní práce autora

4.2 Řešení příkladu – Jiří Dvořák

Pro oba způsoby vedení evidence jsou stejné hospodářské operace provedené panem Dvořákem v roce 2020.

Tabulka 7 znázorňuje stav a pohyb peněžních prostředků. U hotovosti je vidět mírný pokles. Naopak peníze na bankovním účtu vzrostly, a to kvůli tomu, že veškeré úhrady vystavených

faktur byly právě bezhotovostně. Celkově se ale panu Dvořákovi vedlo dobře a je v plusových částkách. Celkový rozdíl mezi stavem na počátku období a na konci činí 192 140,14 Kč.

Tabulka 7 Stav a pohyb peněžních prostředků – Jiří Dvořák

Položky	Stav na počátku období	Příjem	Výdej	Stav na konci období
Hotovost	107 206 Kč	10 000 Kč	35 310 Kč	81 896 Kč
Bankovní účet	26 292 Kč	358 547,23 Kč	141 097,09 Kč	243 742 Kč
Průběžné položky	0 Kč	30 000 Kč	30 000 Kč	0 Kč
Celkem	133 498 Kč	398 547,23 Kč	206 407,09 Kč	325 638,14 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

4.2.1 Vedení účetnictví

Na začátku roku 2020 se sestavuje zahajovací rozvaha. Ta je uvedena v Tabulce 8. Na levé straně rozvahy je uvedený veškerý majetek. Pravá strana ukazuje všechny zdroje krytí uvedeného majetku.

Tabulka 8 Rozvaha k 1. 1. 2020 – Jiří Dvořák

Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek		Vlastní kapitál	
Prívěs	44 000 Kč	Účet individuálního podnikatele	70 197 Kč
Oprávkový k přívěsu	-14 630 Kč		
Oběžný majetek		Cizí kapitál	
Pohledávky z obchodních vztahů	58 447 Kč	Krátkodobý bankovní úvěr	123 018 Kč
Pohledávky ostatní	7 050 Kč	Závazky z obchodních vztahů	23 800 Kč
Peníze v hotovosti	107 206 Kč	Závazky ostatní	11 350 Kč
BÚ	26 292 Kč		
Celkem aktiva	228 365 Kč	Celkem pasiva	228 365 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

Při vedení evidence formou účetnictví jsou hospodářské operace roku 2020 zaznamenány do deníku, viz Tabulka 10. Další knihy, které mohl pan Dvořák vést, tu uváděny nebudou, protože pro určení základu daně a vypočtené daně postačí tento deník. Pro lepší přehled je uvedena Tabulka 9, která ukazuje, co jednotlivé zkratky dokladů v deníku znamenají.

Tabulka 9 Přehled použitých dokladů – Jiří Dvořák

Přehled zkratk použitých dokladů	
Faktura přijatá	FP2020XX
Faktura vydaná	FV2020XX
Příjmový pokladní doklad	PPD2020XX
Výdajový pokladní doklad	VPD2020XX
Bankovní účet	B2020XX
Vnitřní účetní doklad	VÚD2020XX

Zdroj: Vlastní práce autora

Pro lepší orientaci v Tabulce 10 jsou vyznačeny operace, které souvisí s výpočtem základu daně. Oranžová barva znázorňuje výnosy podnikatele a modrá barva náklady.

Tabulka 10 Deník 2020 – Jiří Dvořák

Datum	Číslo dokladu	Popis operace	Kč	MD	Dal
01.01.2020	B202001	Úhrada faktury vystavené č. 201904	58 447	221	311
01.01.2020	PPD202001	Vklad do pokladny	10 000	211	261
02.01.2020	B202002	Výběr z BÚ	10 000	261	221
27.01.2020	B202003	Pojištění přívěsu	1 064	548	221
28.01.2020	FP202001	Faktura přijatá nákup automobilu	535 628,09	042	321
29.01.2020	VÚD202001	Převod automobilu do majetku	535 628,09	022	042
31.01.2020	B202004	Bankovní poplatky	85	568	221
01.02.2020	VPD202001	Nákup dálniční známky – hotově	1 500	538	211
18.02.2020	FP202002	Faktura přijatá za servis auta	3 800	518	321
20.02.2020	B202005	Splátka jistiny	12 000	231	221
20.02.2020	B202006	Splátka úroku	3 000	562	221
02.03.2020	FP202003	Faktura přijatá nákup notebooku	15 757	501	321
06.03.2020	B202007	Úhrada faktury přijaté za servis auta	3 800	321	221
17.03.2020	VPD202002	Hotově pohonné hmoty	1 600	501	211
22.03.2020	B202008	Doplatek daně z příjmu	3 255	341	221
29.03.2020	FP202004	Faktura přijatá za telefonní služby	1 591	518	321
01.04.2020	FV202001	Faktura vystavená č. 202001 za rozvoz	92 500	311	602

14.04.2020	B202009	Úhrada faktury přijaté za nákup notebooku	15 757	321	221
21.04.2020	B202010	Úhrada silniční daně	1 872	531	221
01.05.2020	B202011	Úhrada vystavené faktury č. 202001	92 500	221	311
31.05.2020	B202012	Přijatý úrok BÚ	0,23	221	662
20.06.2020	B202013	Úhrada sociální pojištění OSVČ	1 893	526	221
20.06.2020	B202014	Úhrada zdravotní pojištění OSVČ	2 352	526	221
27.06.2020	VPD202003	Hotově – poštovné	210	518	211
01.07.2020	FP202005	Faktura přijatá za služby účetního	8 800	518	321
01.07.2020	FV202002	Faktura vystavená č. 202002 za rozvoz	88 700	311	602
03.07.2020	B202015	Částečná úhrada faktury přijaté nákup automobilu	35 628,09	321	221
28.07.2020	B202016	Vklad na BÚ	20 000	221	261
28.07.2020	PPD202002	Výběr z pokladny	20 000	261	211
01.08.2020	B202017	Úhrada faktury vystavené č. 202002	88 700	221	311
02.08.2020	B202018	Úhrada faktury přijaté za tel. služby	1 591	321	221
01.10.2020	FV202003	Faktura vystavená č. 202003 za rozvoz	98 900	311	602
15.10.2020	B202019	Splátka jistiny	12 000	461	221
15.10.2020	B202020	Splátka úroku	3 000	562	221
01.11.2020	B202021	Úhrada vystavené faktury č. 202003	98 900	221	311
11.11.2020	B202022	Úhrada faktury přijaté za služby účetního	8 800	321	221
15.11.2020	B202023	Částečná úhrada faktury přijaté nákup automobilu	25 000	321	221
01.12.2020	FV202004	Faktura vystavená č. 202004 za rozvoz	86 100	311	602
03.12.2020	VPD202004	Nákup pneu – hotově	12 000	501	211
31.12.2020	VÚD202002	Odpis přívěs	9 790	551	082
31.12.2020	VÚD202003	Odpis automobil	107 126	551	082

Zdroj: Vlastní práce autora

Z uvedené tabulky se sečtou všechny výnosové a nákladové účty a udělá se mezi nimi rozdíl. Tím vznikne výsledek hospodaření. K tomuto výsledku byly přičteny ještě daňově neuznatelné náklady. U pana Dvořáka to je součet sociálního a zdravotního pojištění podnikatele. Takto provedený výpočet je v Tabulce 11.

Tabulka 11 Zjištění základu daně pana Dvořáka – účetnictví

Výnosy	366 200,23 Kč
Náklady	175 440 Kč
Výsledek hospodaření	190 760,23 Kč
Daňově neuznatelné náklady (úhrada sociální pojištění OSVČ 1 893 Kč úhrada zdravotního pojištění OSVČ 2 352 Kč)	4 245,00 Kč
Základ daně	195 005,23 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

Ze základu daně se tímto způsobem, viz Tabulka 12, vypočítá daň. Daňový základ se zaokrouhlí na stovky dolů a vynásobí sazbou 15 %. Vznikne daň, ze které se mohou odečíst ještě slevy na dani. Pan Dvořák má pouze základní slevu na poplatníka. Sleva činí 24 840 Kč. Nakonec panu Dvořákovi vznikne daňová povinnost ve výši 4 410 Kč.

Tabulka 12 Výpočet daně pana Dvořáka – účetnictví

Základ daně	195 005,23 Kč
Zaokrouhlený základ daně na celé stovky dolů	195 000 Kč
Sazba daně	15 %
Daň	29 250 Kč
Slevy na dani dle § 35	24 840 Kč
Daňová povinnost po slevách	4 410 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

4.2.2 Vedení daňové evidence

Druhou možností pro pana Dvořáka je daňová evidence. Při této variantě je zvolen deník příjmů a výdajů uvedený v Příloze I. Zde se nachází hospodářské operace roku 2020. V deníku jsou opět barevně vyznačené operace, které ovlivní základ daně. Modře jsou vybarveny příjmy a růžově výdaje. Na konci tabulky je světle zelenou barvou vyznačený poslední sloupec, který snižuje základ daně.

Pro získání základu daně se sečtou sloupce příjmy a výdaje zahrnované do základu daně. Z nich se vypočítá rozdíl a tím vznikne hospodářský výsledek. Od toho se odečte součet

posledního sloupce s názvem položky snižující základ daně a konečně je již vypočtený zmiňovaný základ daně. Celý tento proces je znázorněn v Tabulce 13.

Tabulka 13 Zjištění základu daně pana Dvořáka – daňová evidence

Daňové příjmy	338 547,23 Kč
Daňové výdaje	54 279,00 Kč
Rozdíl	284 268,23 Kč
Položky snižující ZD (odpisy)	116 916,00 Kč
Základ daně	167 352,23 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

Dále se postupuje podle Tabulky 14. Takto vypočítaný základ daně se zaokrouhlí na stovky dolů a vypočítá se daň ve výši 15 %. Vzniká daň před slevami. Pan Dvořák si uplatňuje pouze slevu na poplatníka. Vznikne daňová povinnost.

Tabulka 14 Výpočet daně pana Dvořáka – daňová evidence

Základ daně	167 352,23 Kč
Zaokrouhlený základ daně na celé stovky dolů	167 300 Kč
Sazba daně	15 %
Daň	25 095 Kč
Slevy na dani dle § 35	24 840 Kč
Daňová povinnost po slevách	255 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

4.3 Zhodnocení – Jiří Dvořák

Pokud by pan Dvořák vedl účetnictví, vyšel by mu základ daně 195 005,23 Kč a musel by odvést finančnímu úřadu daň z příjmu ve výši 4 410 Kč. V případě vedení daňové evidence (viz Tabulka 15) vychází základ daně nižší, a to 167 352,23 Kč, a daňová povinnost pouze 255 Kč. V roce 2020 by pro pana Dvořáka tedy bylo výhodnější vedení daňové evidence. V dalších letech to tak jisté není. Týká se to odlišného pojetí příjmů/výnosů a výdajů/nákladů. Výnosy a náklady se zahrnují do daného účetního období, ve kterém vznikají. Příjmy a výdaje ale vstupují do základu daně až v okamžiku zaplacení. Takže se stává, že jsou zahrnuty do základu daně v jiném období.

Tabulka 15 Porovnání základů daně – Jiří Dvořák

Způsoby evidence	Základ daně	Daňová povinnost
Účetnictví	195 005,23 Kč	4 410 Kč
Daňová evidence	167 352,23 Kč	255 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

4.4 Zadání příkladu – Pavel Novák

Pan Pavel Novák podniká na základě živnostenského listu – živnost volná. Jeho podnikatelskou činností je prodej krmiv a medu. Na nakoupeném zboží ještě provádí drobné úpravy a dále je rozváží. Pan Novák je neplátce DPH.

V roce 2017 byla koupena vakuová balička, která je využívána pro balení krmiv. Tento majetek patří do 2. odpisové skupiny a způsob odepisování je zrychlený. Balička stála 115 000 Kč. Pro první rok zrychleného odepisování je výpočet následující: pořizovací cena ÷ koeficient pro první rok. Vzorec pro výpočet odpisů v roce 2018–2021: $2 \times \text{zůstatková cena} \div (\text{koeficient pro další roky} - \text{rok odepisování})$. Koeficient pro první rok je 5 a pro další roky 6. Pro lepší přehlednost vypočítaných odpisů slouží Tabulka 16.

Tabulka 16 Odpisy vakuové baličky

Rok	Odpisy	Oprávky	Zůstatková cena
2017	23 000 Kč	23 000 Kč	92 000 Kč
2018	36 800 Kč	59 800 Kč	55 200 Kč
2019	27 600 Kč	87 400 Kč	27 600 Kč
2020	18 400 Kč	105 800 Kč	9 200 Kč
2021	9 200 Kč	115 000 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

Na rozvážení zboží si pan Novák koupil v roce 2019 dodávku. Pořizovací cena byla 300 000. Tento majetek je taktéž v 2. odpisové skupině. Způsob odepisování byl zvolen ale rovnoměrný. Pro výpočet odpisů v prvním roce použil pan Novák vzorec: pořizovací cena × sazba v 1. roce ÷ 100. Sazba v prvním roce odepisování je 11. Pro další roky už je výpočet odpisů stejný: pořizovací cena × sazba v dalších letech ÷ 100. Sazba je 22,25. Výpočet ukazuje Tabulka 17.

Tabulka 17 Odpisy dodávky

Rok	Odpisy	Oprávky	Zůstatková cena
2019	33 000 Kč	33 000 Kč	267 000 Kč
2020	66 750 Kč	99 750 Kč	200 250 Kč
2021	66 750 Kč	166 500 Kč	133 500 Kč
2022	66 750 Kč	233 250 Kč	66 750 Kč
2023	66 750 Kč	300 000 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

Veškeré operace, které se uskutečnily v roce 2020, popisuje Tabulka 18. Následně se promítnou do obou způsobů vedení podnikatelské činnosti.

Tabulka 18 Hospodářské operace v roce 2020 – Pavel Novák

Datum	Popis operace	Částka v Kč
02.01.2020	Faktura přijatá za internet	1 255
07.01.2020	Pohoštění pro zákazníky za hotové	2 320
08.01.2020	Faktura vystavená za odvozy zboží č. 202001	57 750
08.01.2020	Hotově zaplacená faktura vystavená č. 202001	57 750
16.01.2020	Úhrada vystavené faktury č. 201909	39 350
30.01.2020	Úhrada přijaté faktury za internet	1 255
03.02.2020	Úhrada vystavené faktury č. 201910	51 200
10.02.2020	Vklad do pokladny	15 000
10.02.2020	Výběr z BÚ	15 000
28.02.2020	Bankovní poplatky	218
01.03.2020	Faktura přijatá za zboží	12 520
01.03.2020	Převzetí zboží na sklad	12 520
15.03.2020	Úhrada vystavené faktury č. 201911	44 775
31.03.2020	Úhrada faktury přijaté za zboží	12 520
08.04.2020	Vyskladnění zboží ze skladu	25 495
08.04.2020	Faktura vystavená za prodej zboží č. 202002	83 100
17.04.2020	Úhrada vystavené faktury 202002	83 100
15.05.2020	Úhrada daně z příjmu	855
02.06.2020	Pracovní oběd s obchodními partnery	2 580
30.06.2020	Přijatý úrok	1,58
01.07.2020	Vyskladnění zboží ze skladu	25 495
04.07.2020	Faktura vystavená za prodej zboží č. 202003	69 550
04.07.2020	Z BÚ zaplacené pojistné automobil	3 220
28.07.2020	Nákup zboží za hotové	36 160
02.08.2020	Převzetí zboží na sklad	36 160
15.08.2020	Faktura přijatá za telefonní služby	3 005
15.08.2020	Úhrada vystavené faktury č. 202003	69 550
29.08.2020	Hotově za nájemné	6 000
03.09.2020	Faktura vystavená za odvozy zboží č. 202004	63 330
16.09.2020	Úhrada faktury přijaté za telefonní služby	3 005
16.09.2020	Vyskladnění zboží ze skladu	36 160
18.09.2020	Faktura vystavená za prodej zboží č. 202005	87 200
22.09.2020	Hotově zaplacená faktura vystavená č. 202005	87 200
22.09.2020	Výběr z pokladny	10 000
22.09.2020	Vklad na BÚ	10 000
03.10.2020	Hotově zaplacené za obaly převzaté na sklad	3 200
03.10.2020	Úhrada vystavené faktury č. 202004	63 330

15.11.2020	Obaly byly spotřebovány	3 200
28.11.2020	Hotově zapláceno za opravu baličky	5 205
01.12.2020	Z BÚ zaplácena jistina úvěru	2 500
01.12.2020	Z BÚ zaplácena úrok z úvěru	405
31.12.2020	Přijatý úrok	2,42
31.12.2020	Odpis vakuová balička	18 400
31.12.2020	Odpis dodávka	66 750

Zdroj: Vlastní práce autora

4.5 Řešení příkladu – Pavel Novák

Z Tabulky 19 lze vyčíst, že si pan Novák vedl v tomto roce dobře. U obou položek peněžních prostředků – hotovosti a bankovním účtu je vidět zvýšení. Pokud se tedy od počátečního stavu odečte stav na konci období, vychází podnikateli za rok 2020 příjem 416 816 Kč.

Tabulka 19 Stav a pohyb peněžních prostředků – Pan Novák

Položky	Stav na počátku období	Příjem	Výdej	Stav na konci období
Hotovost	23 330 Kč	159 950 Kč	65 465 Kč	117 815 Kč
Bankovní účet	144 025 Kč	361 309 Kč	38 978 Kč	466 356 Kč
Průběžné položky	0 Kč	25 000 Kč	25 000 Kč	0 Kč
Celkem	167 355 Kč	546 259 Kč	129 443 Kč	584 171 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

4.5.1 Vedení účetnictví

Tabulka 20 ukazuje veškerá aktiva a pasiva pana Nováka na začátku roku 2020.

Pravá strana znázorňuje jak vlastní, tak cizí kapitál. Je zde vidět i dlouhodobý bankovní úvěr, který si musel pan Novák vzít, aby mohl zaplatit dodávku, kterou si koupil. Úvěr postupně splácí. Na levé straně je zobrazen všechn evidovaný majetek.

Tabulka 20 Rozvaha k 1. 1. 2020 – Pavel Novák

Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek		Vlastní kapitál	
Vakuová balíčka	115 000 Kč	Účet individuálního podnikatele	400 000 Kč
Dodávka	300 000 Kč		
Oprávky	-120 400 Kč		
Oběžný majetek		Cizí kapitál	
Zásoby – zboží	38 470 Kč	Dlouhodobý bankovní úvěr	235 900 Kč
		Závazky z obchodních vztahů	56 200 Kč
Pohledávky z obchodních vztahů	205 325 Kč	Závazky ostatní	12 650 Kč
Peníze v hotovosti	22 330 Kč		
Peníze na bankovních účtech	144 025 Kč		
Celkem aktiva	704 750 Kč	Celkem pasiva	704 750 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

V účetních programech je obvyklé, že hlavní kniha a deník jsou propojeny. A proto stačí si tu uvést jen deník, který zpracovává operace podle časového hlediska.

Pro lepší porozumění deníku jsou v Tabulce 21 vysvětleny zkratky dokladů, které patří k jednotlivým operacím.

Tabulka 21 Přehled zkratk použitých dokladů – Pavel Novák

Faktura přijatá	FP2020XX
Faktura vydaná	FV2020XX
Příjmový pokladní doklad	PPD2020XX
Výdajový pokladní doklad	VPD2020XX
Bankovní účet	B2020XX
Vnitřní účetní doklad	VÚD2020XX

Zdroj: Vlastní práce autora

V Tabulce 22 jsou vyznačené operace, které souvisí s výpočtem daně z příjmu, dvěma barvami. Oranžově vyznačené řádky označují veškeré výnosy a modré řádky ukazují náklady.

Tabulka 22 Deník 2020 – Pavel Novák

Datum	Číslo dokladu	Popis operace	Kč	MD	Dal
02.01.2020	FP202001	Faktura přijatá za internet	1 255	518	321
07.01.2020	VPD202001	Pohoštění pro zákazníky za hotové	2 320	513	211
08.01.2020	FV202001	Faktura vystavená za odvozy zboží č. 202001	57 750	311	604
08.01.2020	PPD202001	Hotově zaplacená faktura vystavená č. 202001	57 750	211	311
16.01.2020	B202001	Úhrada vystavené faktury č. 201909	39 350	221	311
30.01.2020	B202002	Úhrada přijaté faktury za internet	1 255	321	221
03.02.2020	B202003	Úhrada vystavené faktury č. 201910	51 200	221	311
10.02.2020	PPD202002	Vklad do pokladny	15 000	211	261
10.02.2020	B202004	Výběr z BÚ	15 000	261	221
28.02.2020	B202005	Bankovní poplatky	218	568	221
01.03.2020	FP202002	Faktura přijatá za zboží	12 520	131	321
01.03.2020	VÚD202001	Převzetí zboží na sklad	12 520	132	131
15.03.2020	B202006	Úhrada vystavené faktury č. 201911	44 775	221	311
31.03.2020	B202007	Úhrada faktury přijaté za zboží	12 520	321	221
08.04.2020	VÚD202003	Vyskladnění zboží ze skladu	25 495	504	132
08.04.2020	FV202002	Faktura vystavená za prodej zboží č. 202002	83 100	311	604
17.04.2020	B202008	Úhrada vystavené faktury 202002	83 100	221	311
15.05.2020	B202009	Úhrada daně z příjmu	855	341	221
02.06.2020	VPD202002	Pracovní oběd s obchodními partnery	2 580	513	211
30.06.2020	B202010	Přijatý úrok	1,58	221	662
04.07.2020	VÚD202005	Vyskladnění zboží ze skladu	25 495	504	132
04.07.2020	FV202003	Faktura vystavená za prodej zboží č. 202003	69 550	311	604
02.08.2020	B202012	Z BÚ zaplacené pojistné automobil	3 220	548	221
15.08.2020	VPD202003	Nákup zboží za hotové	36 160	131	211
15.08.2020	VÚD202006	Převzetí zboží na sklad	36 160	132	131
29.08.2020	FP202003	Faktura přijatá za telefonní služby	3 005	518	321
03.09.2020	B202013	Úhrada vystavené faktury č. 202003	69 550	221	311
16.09.2020	VPD202004	Hotově za nájemné	6 000	518	211
16.09.2020	FV202004	Faktura vystavená za odvozy zboží č. 202004	63 330	311	602
18.09.2020	B202014	Úhrada faktury přijaté za telefonní služby	3 005	321	221

22.09.2020	VÚD202008	Vyskladnění zboží ze skladu	36 160	504	132
22.09.2020	FV202005	Faktura vystavená za prodej zboží č. 202005	87 200	311	604
22.09.2020	PPD202003	Hotově zaplacená faktura vystavená č. 202005	87 200	211	311
03.10.2020	VPD202005	Výběr z pokladny	10 000	261	211
03.10.2020	B202015	Vklad na BÚ	10 000	221	261
06.11.2020	VPD202006	Hotově zaplacený za obaly převzaté na sklad	3 200	112	211
15.11.2020	B202016	Úhrada vystavené faktury č. 202004	63 330	221	311
17.11.2020	VÚD2020010	Obaly byly spotřebovány	3 200	501	112
28.11.2020	VPD202007	Hotově zaplacený za opravu baličky	5 205	511	211
01.12.2020	B202017	Z BÚ zaplacená jistina úvěru	2 500	461	221
01.12.2020	B202018	Z BÚ zaplacený úrok z úvěru	405	562	221
31.12.2020	B202019	Přijatý úrok	2,42	221	662
31.12.2020	VÚD202011	Odpis vakuová balička	18 400	551	082
31.12.2020	VÚD202012	Odpis dodávka	66 750	551	082

Zdroj: Vlastní práce autora

Nejprve se sečtou zvlášť veškeré náklady a výnosy. Mezi těmito dvěma součty se udělá rozdíl a tím vznikne hospodářský výsledek. V poslední řadě zbývá už jen přičíst položky zvyšující základ daně, což jsou daňově neuznatelné náklady. Pro pana Nováka to byly v roce 2020 náklady na reprezentaci ve výši 4 900 Kč.

Zjištěný základ daně uvedený v Tabulce 23 se před výpočtem daně musí ještě zaokrouhlit na celé stovky dolů. Takto upravený základ daně se vynásobí sazbou daně ve výši 15 %. Tato daň z příjmu ještě ale není výslednou daní. Pan Novák si může odečíst slevu na poplatníka a tím mu vychází daňová povinnost vůči finančnímu úřadu 75 Kč, viz Tabulka 24.

Tabulka 23 Výpočet základu daně pana Nováka – účetnictví

Výnosy	360 934 Kč
Náklady	199 708 Kč
Hospodářský výsledek	161 226 Kč
Daňově neuznatelné náklady (reprezentace 2320,- a 2580,-)	4 900 Kč
Základ daně	166 126 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

Tabulka 24 Výpočet daně pana Nováka – účetnictví

Základ daně	166 126 Kč
Zaokrouhlený základ daně na celé stovky dolů	166 100 Kč
Sazba daně	15 %
Daň	24 915 Kč
Slevy na dani dle § 35	24 840 Kč
Daňová povinnost	75 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

4.5.2 Vedení daňové evidence

U druhé možnosti evidence podnikatelské činnosti je použit deník příjmů a výdajů, který je uvedený v Příloze II. Jsou zde uvedeny hospodářské operace ze zadání, které souvisí s příjmy a výdaji. Modře vybarvený sloupec znázorňuje příjmy zahrnuté do základu daně a růžově jsou vyobrazené výdaje patřící do základu daně. V posledním zeleném sloupci jsou položky snižující základ daně.

Základ daně se získá tak, že se sečtou zvlášť veškeré daňové příjmy a daňové výdaje. Mezi nimi se udělá rozdíl. Není to ale ještě konečná částka. Od rozdílu se odečtou položky snižující základ daně, což je součet odpisů roku 2020. Tím vznikne základ daně před odpočty, viz Tabulka 25.

Tabulka 25 Zjištění základu daně pana Nováka – daňová evidence

Daňové příjmy	496 259,00 Kč
Daňové výdaje	71 188,00 Kč
Rozdíl	425 071,00 Kč
Položky snižující ZD (odpisy)	85 150,00 Kč
Základ daně	339 921,00 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

Základ daně před odpočty se musí zaokrouhlit na celé stovky dolů, jak ukazuje Tabulka 26. Teprve takto upravený základ daně se vynásobí sazbou 15 %. Výsledek je daň z příjmu. Od daně si může ještě pan Novák odečíst slevu na poplatníka a vznikne konečná daň ve výši 26 145 Kč.

Tabulka 26 Výpočet daně pana Nováka – daňová evidence

Základ daně	339 921 Kč
Zaokrouhlený základ daně na celé stovky dolů	339 900 Kč
Sazba daně	15 %
Daň	50 985 Kč
Slevy na dani dle § 35	24 840 Kč
Daňová povinnost	26 145 Kč

Zdroj: Vlastní práce autora

4.6 Zhodnocení – Pavel Novák

Jak je vidět z Tabulky 27, kdyby pan Novák vedl v roce 2020 daňovou evidenci, jeho základ daně by byl 339 921 Kč a daňová povinnost 26 145 Kč. Pokud by se rozhodl pro vedení účetnictví, základ daně by byl nižší, a to 166 126 Kč, a daňová povinnost pouze 75 Kč. To tedy znamená, že pro tento rok by se panu Novákovi vyplatilo vedení účetnictví. Na tento rozdíl mají podstatný vliv faktury vystavené v roce 2019, ale zaplacené až v roce 2020. V účetnictví, konkrétněji v deníku, se promítly již v minulém roce, ale v daňové evidenci až nyní. Přejít na vedení účetnictví ale obnáší spoustu procesů. Při přechodu by se například vystavené faktury musely dodanit. Je tu sice možnost rozložení do několika zdaňovacích období, ale i tak by se tento rozdíl nakonec srovnal.

Tabulka 27 Porovnání základů daně – Pavel Novák

Způsoby evidence	Základ daně	Daňová povinnost
Účetnictví	166 126,00 Kč	75 Kč
Daňová evidence	339 921,00 Kč	26 145 Kč

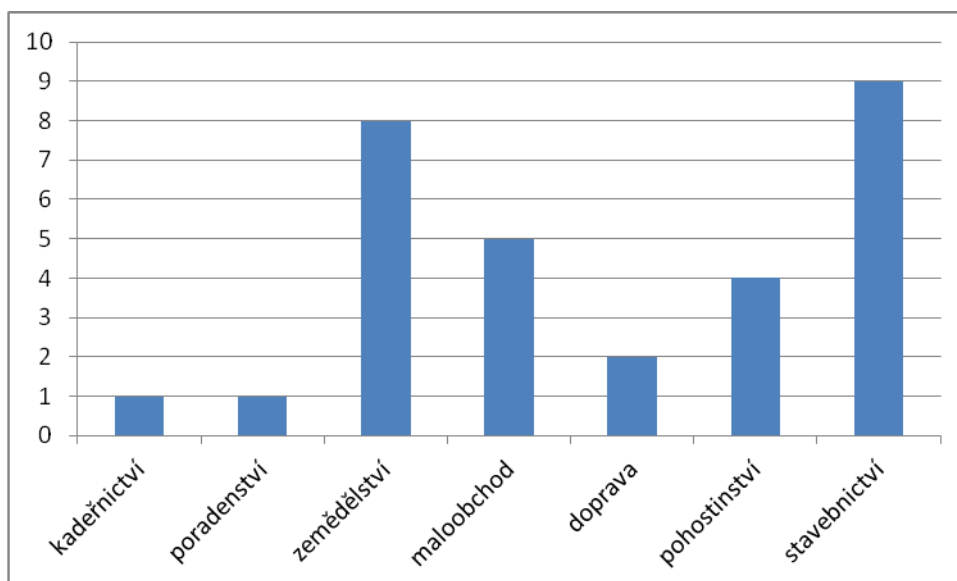
Zdroj: Vlastní práce autora

Pro názorný příklad je v další kapitole uvedeno dotazníkové šetření, ve kterém jsou odpovědi respondentů právě třeba na otázku, zda o druhé možnosti vedení evidence vědí.

4.7 Dotazníkové šetření

V kapitole dotazníkové šetření jsou zpracovány výsledky z průzkumu dotazování, který se uskutečnil v březnu 2020. Hlavním cílem tohoto šetření bylo zjistit, jak moc se podnikatelé zajímají o svou evidenci. Dotazník byl položen 30 respondentům, kteří prozatím vedou daňovou evidenci. V Grafu 1 je vidět, z jakých oborů jsou vybraní respondenti.

Graf 1 Obory respondentů

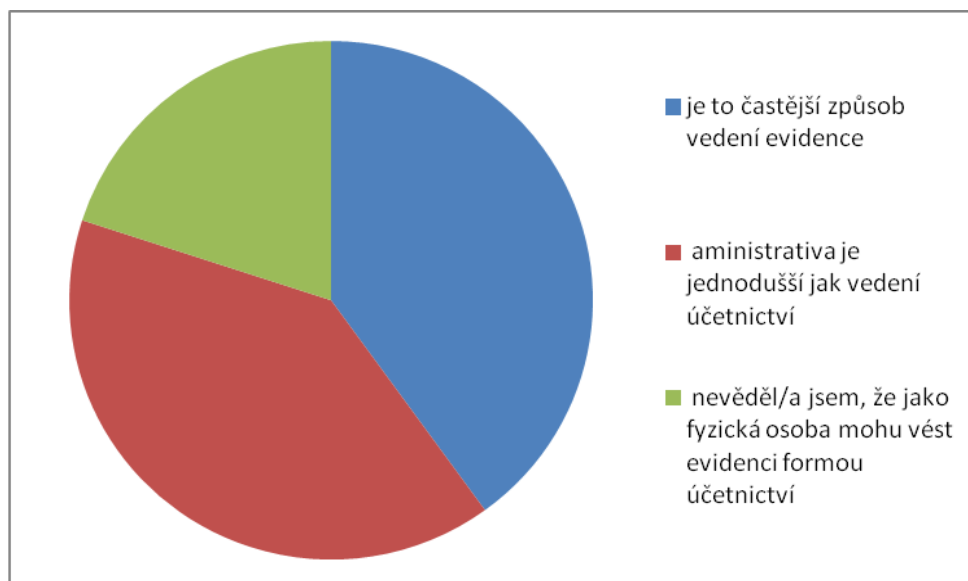

Zdroj: Vlastní práce autora

Nejvíce dotazovaných podnikatelů je z oborů stavebnictví (9) a zemědělství (8). Dalšími odpovídajícími byli podnikatelé z maloobchodu (5), pohostinství (4) a dopravy (2). A konečně jediní zástupci z oborů kadeřnictví (1) a poradenství (1).

První otázka se týká důvodů, proč se podnikatelé rozhodli vést daňovou evidenci. Z Grafu 2 je vidět, že většina, přesněji 40 %, vede daňovou evidenci, protože se více používá v praxi. Dalších 40 % dotazovaných pokládá za důležité to, že daňová evidence není tak složitá jako vedení účetnictví. Dobrou zprávou je, že pouze 20 % respondentů neví o další možnosti, jak vést svou evidenci. V praxi je velice těžké najít podnikatele, který vede účetnictví dobrovolně a nemá to stanovené zákonem.

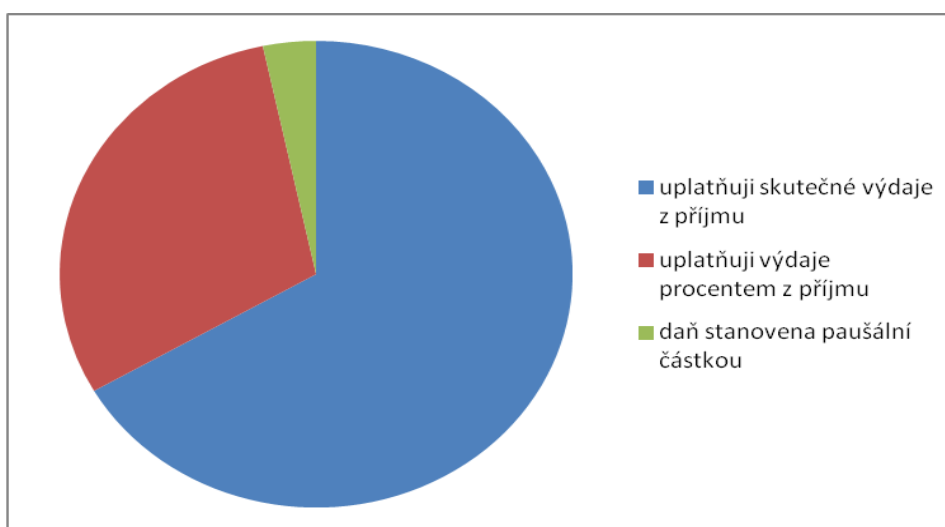
Graf 2 Z jakého důvodu jste se rozhodli vést daňovou evidenci?

Zdroj: Vlastní práce autora

Pokud má podnikatel stanovený základ daně, zbývá už jen určit způsob pro výpočet daně. Samozřejmě se vybere ta možnost, která vychází nejlíp – tedy nejmenší odvod finančnímu úřadu nebo naopak největší vratka. Je možnost jeden rok uplatňovat skutečné výdaje a další rok se rozhodnout pro uplatnění výdajů procentem z příjmu nebo naopak. Nejvíce podnikatelů, 67 %, uplatňuje dle Grafu 3 skutečné výdaje. Z oborů respondentů je patrné, že většina má spoustu výdajů souvisejících s jejich činností. Výdaje procentem z příjmu používá 30 % z nich. Budou to podnikatelé z oboru dopravy, kadeřnictví nebo i poradenství, kde náklady bývají minimální. Pouze 3 % mají daň stanovenou paušální částkou.

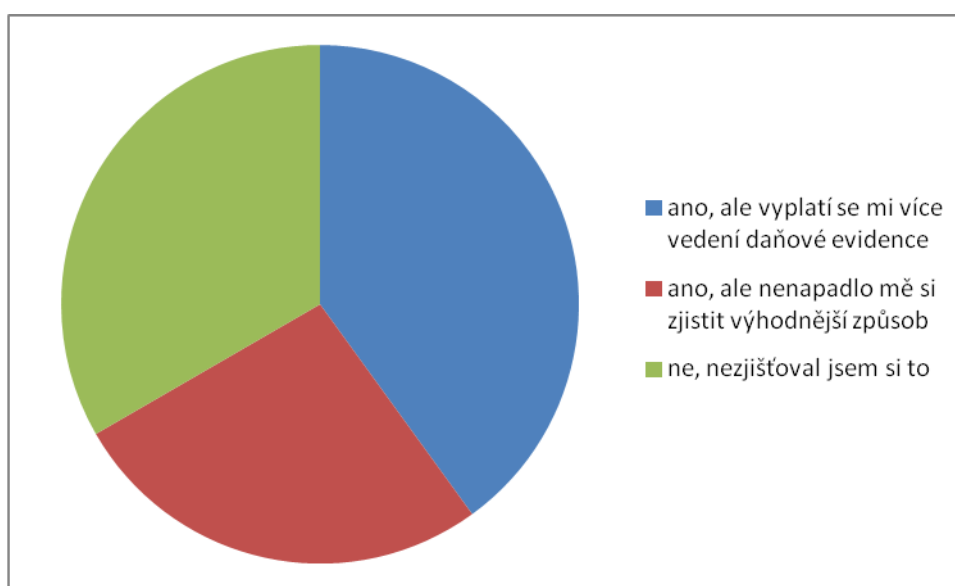
Graf 3 Jaký způsob pro stanovení daně z příjmu používáte?

Zdroj: Vlastní práce autora

Další otázka byla, zda podnikatelé vůbec vědí o další možnosti evidence. Z uvedeného Grafu 4 lze vyčíst, že velká část, tedy 40 %, si zjistila výslednou daň u obou možností a porovnála, jaká možnost se jim více vyplatí. Další část respondentů (27 %) o možnosti vést podvojně účetnictví slyšela, ale nezkoušela odhalit lepší způsob evidence. Přece jenom je daňová evidence využívána více a většinou vychází z dlouhodobého hlediska pro podnikatele výhodněji. Ostatní dotazovaní (33 %) o této možnosti vůbec nevěděli. Pokud mají vedení své evidence u odborníka tak se o tyto záležitosti většinou nezajímají a nechávají je čistě v jeho rukou.

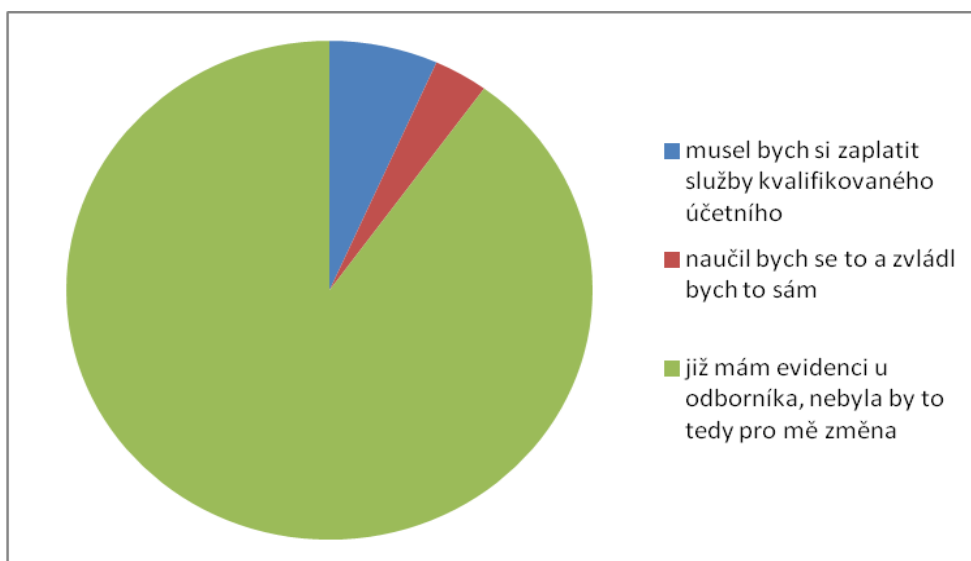
Graf 4 Víte, že existuje i možnost vést podvojně účetnictví?

Zdroj: Vlastní práce autora

Poslední otázka se zabývala potencionálními dopady pro podnikatele při nuceném přechodu na podvojně účetnictví. Skoro všichni, přesněji 90 % z dotazovaných, již mají svou evidenci u odborníka. Takže by pravděpodobně nezaznamenali skoro žádnou změnu. To se ale nedá říci o odborníkovi. Tam by mohl být problém, zda podvojně účetnictví vůbec ovládá. Další potíž by mohla být ve zvýšené ceně za tyto služby kvůli větší náročnosti. Dalších 7 % z dotazovaných by si muselo sjednat služby za vedení účetnictví. Pouze 3 % z nich by se pokusili to zvládnout sami.

Graf 5 Kdybyste musel začít vést podvojně účetnictví, jaké by to pro Vás mělo dopady?

Zdroj: Vlastní práce autora

4.8 Shrnutí praktické části

Fyzická osoba má více způsobů, jak vést evidenci své podnikatelské činnosti. Dvě nejvyužívanější možnosti jsou daňová evidence a vedení účetnictví. Podnikatel si pro sebe vybírá ten výhodnější způsob. Který to je, se ukáže při zaevidování hospodářských operací v daném roce a po porovnání základů daně a samotné daně z příjmů.

Teoretické poznatky byly aplikované do praktické části a pomohly zjistit, podle čeho by se měli podnikatelé rozhodovat při výběru své evidence. Analýza byla provedena u dvou podnikatelů. Zde jsou vidět rozdíly obou způsobů. U prvního podnikatele vychází lépe vedení daňové evidence. Naopak u druhého podnikatele je to vedení účetnictví, a to hlavně kvůli pozdnímu zaplacení vystavených faktur.

Odlišnosti těchto dvou možností se objevují ve více směrech. Nejdůležitější rozdílností je zaznamenávání hospodářských operací. Daňová evidence závisí na peněžní bázi. Základ daně ovlivňuje výdej a příjem peněz. Na rozdíl od účetnictví, které je založeno na akruálním principu, tedy, že se hospodářské operace zaúčtují do období s ním věcně a časově souvisejícími. Výnosy a náklady vstupují do základu daně při jejich vzniku. Toto bývá hlavní důvod rozdílného základu daně a daně z příjmů.

Dalším z rozdílů je samotný cíl evidence. Pro daňovou evidenci je to zjištění základu daně z příjmu, zatímco účetnictví se snaží co nejvěrněji zachytit stav a vývoj podniku a tím poskytnout informace důležité nejen pro firmu. Za odlišnost lze považovat i způsob zaznamenávání hospodářských operací. U daňové evidence mají podnikatelé větší volnost při výběru způsobu a formy vedení evidence. Na rozdíl od účetnictví, u kterého jsou přesně předepsaná pravidla a normy. Stanovují metodiku vedení účetnictví a obsah účetních výkazů.

Při rozhodování musí tedy podnikatel zohlednit více faktorů. Daňová evidence se doporučuje spíše menším podnikatelům. Je vhodná pro ty, kteří nechtějí mít s evidencí mnoho práce a postačí jim základní informace o jejich podnikání. Někteří z nich zvládnou zaznamenávání své podnikatelské činnosti sami, a proto nemusí svěřit svou činnost odborníkovi. Pokud by se rozhodli pro účetního, z finančního hlediska by se nejednalo o tolik nákladnou záležitost. Obecně lze říci, že první podnikatel pan Dvořák je jeden z menších podnikatelů, a proto mu postačí vedení daňové evidence.

Oproti tomu účetnictví představuje daleko rozsáhlejší způsob. Náklady bývají zdaleka větší, a to třeba z důvodů najmutí odbornějšího účetního nebo externí účetní firmy. Účetnictví ovšem zobrazuje skutečné hospodaření firmy. Poskytuje větší přehled o stavu podniku, jelikož mohou být využity analytické účty nebo střediska. Tvoří se výkazy (Rozvaha, Výkaz zisku a ztrát), které lze lépe využít pro externí uživatele například pro banky. Tím vzniká také větší šance dosáhnout lepšího financování (lepšího úvěru). Vedení účetnictví je mnohdy i podmínkou pro získání některých dotací. Optimalizovat základ daně (časové rozlišení, dohadné položky) může být další výhodou. Vedení účetnictví u drobných podnikatelů, kteří tuto povinnost nemají stanovenou zákonem, se vidí málokdy. Tato možnost je doporučena spíše větším podnikatelům, kteří od své evidence čekají více informací. Druhému podnikateli panu Novákovi vyšlo lépe vedení účetnictví. Tento podnikatel patří spíše mezi ty drobnější, a proto je výpočet výhodnějšího způsobu uveden spíše pro informaci, že tato možnost vůbec existuje a není na škodu si takové porovnání vyzkoušet.

Další částí bylo dotazníkové šetření, které bylo provedeno u podnikatelů, kteří vedou daňovou evidenci. Zde se ukázalo, že většina z nich ani nevědí, že pro ně existuje i další možnost vedení jejich evidence a neprovedli si porovnání. I kdyby chtěli přejít na účetnictví, nebyla by to pro ně velká změna, protože většina podnikatelů má již svou evidenci u odborníka.

5 ZÁVĚR

Cílem práce bylo porovnat dva způsoby vedení evidence. Práce nastínila jejich výhody i nevýhody. Obecně práce doporučuje spíše daňovou evidenci. O možnosti vedení účetnictví mnoho podnikatelů neví, práce ale ukázala, že i tento způsob existuje a může být pro některé z nich výhodnější.

Na základě výsledků a analýzy lze tedy pro menší podnikatele doporučit jako vhodnější způsob vedení daňové evidence. I když jim vedení účetnictví vyjde v některém roce výhodněji, přechod na tento způsob evidence ovšem práce moc nedoporučuje. Zejména z důvodu negativního dopadu, dodaňování některých položek a postupného srovnání rozdílů.

Pro větší podnikatele, co se již rozrostli, by práce naopak doporučila vedení účetnictví. Ačkoli je tento způsob méně využívaný, práce upozorňuje i na výhody, které tento způsob pro podnikatele nabízí. Lze ho tedy doporučit pro ty, co od svého podnikání očekávají nebo potřebují více informací a chtějí vědět, jak si skutečně vedou.

Pokud by se jejich podnikání rozrostlo do té míry, že by překročili zákonem stanovený obrat, na výběr nemají a musí vést účetnictví. Pro tyto větší podnikatele práce navrhuje zvážit, zda není lepší vytvořit obchodní společnost, a to s ohledem na digitalizaci, zvyšující se požadavky a složitost dvojích daňových systémů.

Práce tedy přináší potřebné informace a pomáhá podnikatelům při jejich rozhodování, jak určit ten výhodnější způsob, který použijí pro své podnikání.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BÍLÝ, Radek, 2021. Slevy na dani a odčitatelné položky v roce 2020 a 2021. In: *portal.pohoda.cz / daně a účetnictví* [online]. Jihlava: STORMWARE, 15. 02. 2021 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/slevy-na-dani-a-odcitatelne-polozky-v-roce-2020-a/>
- BOEIJEN-OSTASZEWSKA, Ola van a Marnix SCHELLEKENS, 2012. *European tax handbook*. Amsterdam: IBFD, 974 s. ISBN 978-90-8722-134-8.
- Daňové zákony 2020*, 2020., 1. vyd. Ostrava: Sagit, 336 s. ISBN 978-80-7488-383-5.
- CARDOVÁ, Zdenka, 2010. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 160 s. ISBN 978-80-7357-502-1.
- DOMANSKÁ, Lucie, 2007. Těžká volba podnikatele: daňová evidence nebo účetnictví? In: *Podnikatel.cz / Start podnikání* [online]. Praha: Internet Info, 22. 11. 2007 [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/danova-evidence-nebo-ucetnictvi/>
- DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK, 2020. *Daňová evidence podnikatelů 2020*. 17. vyd. Praha: Grada, 144 s. ISBN 978-80-271-1035-3.
- HORIZNKOVÁ, Eva, 2010. *Živnostenský zákon v praxi*. 8. vyd. Olomouc: ANAG, 344 s. ISBN 978-80-7263-615-0.
- JAVŮRKOVÁ, Adriana, 2019. Účetnictví nebo daňová evidence? In: *Státní správa, pomocník mezi paragrafy / daně a účetnictví* [online]. Brno: Inform Data, 23. 10. 2019 [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://statni-sprava.inform.cz/dane-a-ucetnictvi/ucetnictvi-nebo-danova-evidence/>
- KANDLER, Ladislav, 2015. Rozdíl mezi vedením účetnictví a daňovou evidencí. In: *portal.pohoda.cz / pro podnikatele* [online]. Jihlava: STORMWARE, 28. 12. 2015 [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/chci-zacit-podnikat/rozdil-mezivedenim-ucetnictvi-a-danovou-evidenci/>
- KRÁLOVÁ, Magdalena a Miloslav HEJRET. 2020. *Zákon o účetnictví 2020: s komentářem*. 1. vyd. Praha: GRADA, 112 s. ISBN 978-80-271-1047-6.
- LOUŠA, František, 2011. *Zákon o účetnictví v praxi*. 5. vyd. Praha: Grada, 144 s. ISBN 978-80-247-3848-2.
- MRKOSOVÁ, Jitka, 2020. *Účetnictví 2020, učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 312 s. ISBN 978-80-266-1514-9.
- PILÁTOVÁ, Jana, 2017. *Zákon o účetnictví 2017 s komentářem*. 2. vyd. Praha: Grada, 104 s. ISBN 978-80-271-0430-7.
- PREISLEROVÁ, Dagmar, 2007. *Účetnictví pro střední školy a pro podnikatele*. Brno: MC nakladatelství, 300 s. EAN 8594042250117.
- RUBÁKOVÁ, Věra, 2014. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2014*. 8. vyd. Praha: Grada, 192 s. ISBN 978-80-247-5123-8.
- RUBÁKOVÁ, Věra, 2015. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2015*. 9. vyd. Praha: Grada,

192 s. ISBN 978-80-247-5497-0.

SKÁLOVÁ, Jana a kol. 2015. *Podvojný účetnictví 2015*. 21. vyd. Praha: Grada, 192 s. ISBN 978-80-247-5418-5.

ŠTOHL, Pavel, 2015. *Učebnice účetnictví 2015 pro střední školy a veřejnost*. 16. vyd. Znojmo: Nakladatelství Ing. Pavel Štohl, 175 s., ISBN 978-80-87237-81-6.

ŠTOHL, Pavel, 2016. *Učebnice účetnictví 2016 – 3. díl, pro střední školy a veřejnost*. 15. vyd. Znojmo: Nakladatelství Ing. Pavel Štohl, 165 s. ISBN 978-80-87237-93-9.

ŠTOHL, Pavel, 2016. *Učebnice účetnictví 2016 – 2. díl, pro střední školy a veřejnost*. 17. vyd. Znojmo: Nakladatelství Ing. Pavel Štohl, 215 s. ISBN 978-80-87237-92-2.

ŠTOHL, Pavel, 2020. *Daně 2020 – výklad a praktické příklady*. 7. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, 200 s. ISBN 978-80-7610-002-2.

ŠVARCOVÁ, Jena a kol., 2019. *Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech: učebnice*. Zlín: CEED, 304 s. ISBN 978-80-87301-24-1.

VACHTOVÁ, Jitka, 2011. Deník příjmů a výdajů. In: *účetníček / články* [online]. Praha: Jitka Vachtová, 27. 02. 2011 [cit. 2020-12-27]. Dostupné z: <https://www.ucetnicek.cz/clanky/clanek/27>

VOCHOZKA Marek, MULAČ Petr a kol., 2012. *Podniková ekonomika*. 1. vyd. Praha: Grada, 576 s. ISBN 978-80-247-4372-1.

7 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1 Slevy na dani dle § 35ba ZDP	19
Tabulka 2 Kategorie účetních jednotek	21
Tabulka 3 Rozvaha	23
Tabulka 4 Odpisy přívěsu	30
Tabulka 5 Odpisy automobilu	31
Tabulka 6 Hospodářské operace v roce 2020 – Jiří Dvořák	31
Tabulka 7 Stav a pohyb peněžních prostředků – Jiří Dvořák	33
Tabulka 8 Rozvaha k 1. 1. 2020 – Jiří Dvořák	33
Tabulka 9 Přehled použitých dokladů – Jiří Dvořák	34
Tabulka 10 Deník 2020 – Jiří Dvořák	34
Tabulka 11 Zjištění základu daně pana Dvořáka – účetnictví	36
Tabulka 12 Výpočet daně pana Dvořáka – účetnictví	36
Tabulka 13 Zjištění základu daně pana Dvořáka – daňová evidence	37
Tabulka 14 Výpočet daně pana Dvořáka – daňová evidence	37
Tabulka 15 Porovnání základů daně – Jiří Dvořák	38
Tabulka 16 Odpisy vakuové baličky	39
Tabulka 17 Odpisy dodávky	39
Tabulka 18 Hospodářské operace v roce 2020 – Pavel Novák	40
Tabulka 19 Stav a pohyb peněžních prostředků – Pan Novák	41
Tabulka 20 Rozvaha k 1. 1. 2020 – Pavel Novák	42
Tabulka 21 Přehled zkratk použitých dokladů – Pavel Novák	42
Tabulka 22 Deník 2020 – Pavel Novák	43
Tabulka 23 Výpočet základu daně pana Nováka – účetnictví	44
Tabulka 24 Výpočet daně pana Nováka – účetnictví	45
Tabulka 25 Zjištění základu daně pana Nováka – daňová evidence	45
Tabulka 26 Výpočet daně pana Nováka – daňová evidence	46
Tabulka 27 Porovnání základů daně – Pavel Novák	47

Seznam obrázků:

Obrázek 1 Daňová evidence podnikatele	15
Obrázek 2 Peněžní deník	16
Obrázek 3 Schéma rozvahového účtu	24
Obrázek 4 Schéma výsledkových účtů	24

Seznam grafů:

Graf 1 Obory respondentů	48
Graf 2 Z jakého důvodu jste se rozhodli vést daňovou evidenci?	49
Graf 3 Jaký způsob pro stanovení daně z příjmu používáte?	50
Graf 4 Víte, že existuje i možnost vést podvojně účetnictví?	51
Graf 5 Kdybyste musel začít vést podvojně účetnictví, jaké by to pro Vás mělo dopady?	52

8 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I: Deník příjmů a výdajů – Jiří Dvořák

Příloha II: Deník příjmů a výdajů – Pavel Novák

Příloha III: Dotazníkové šetření

9 PŘÍLOHY

Příloha I: Deník příjmů a výdajů – Jiří Dvořák

Číslo	Datum	Text	Peněžní prostředky v hotovosti		Peněžní prostředky na BÚ		Průběžné položky		Příjmy zahrnované do ZD	Výdaje zahrnované do ZD	Příjmy nezahrnované do ZD	Výdaje nezahrnované do ZD	Ostatní úpravy	
			Příjem	Výdej	Příjem	Výdej	Příjem	Výdej					Zvyšující ZD	Snižující ZD
1	01.01.2020	Počáteční stav BÚ			26 292									
2	01.01.2020	Počáteční stav hotovosti	107 206											
3	01.01.2020	Úhrada faktury vystavené č. 201904			58 447				58 447					
4	02.01.2020	Vklad do pokladny	10 000											
5	01.01.2020	Výběr z BÚ				10 000	10 000							
6	27.01.2020	Pojištění přívěsu				1 026				1 064				
7	31.01.2020	Bankovní poplatky				85				85				
8	01.02.2020	Nákup dálniční známky		1 500						1 500				
9	20.02.2020	Splátka jistiny				12 000						12 000		
10	20.02.2020	Splátka úroku				3 000				3 000				
11	06.03.2020	Úhrada faktury přijaté za servis auta				3 800				3 800				
12	17.03.2020	Hotově pohonné hmoty		1 600						1 600				
13	22.03.2020	Doplatek daně z příjmu				3 255						3 255		

14	14.04.2020	Úhrada faktury přijaté za nákup notebooku				15 757				15 757				
15	21.04.2020	Úhrada silniční daně				1 872				1 872				
16	01.05.2020	Úhrada vystavené faktury č. 202001			92 500					92 500				
17	31.05.2020	Přijatý úrok BÚ			0,23					0,23				
18	20.06.2020	Úhrada sociální pojištění OSVČ				1 893						1 893		
19	20.06.2020	Úhrada zdravotní pojištění OSVČ				2 352						2 352		
20	27.06.2020	Hotově – poštovné		210						210				
21	03.07.2020	Částečná úhrada faktury přijaté nákup automobilu				35 628,09						35 628,09		
22	28.07.2020	Vklad na BÚ			20 000			20 000						
23	28.07.2020	Výběr z pokladny		20 000				20 000						
24	01.08.2020	Úhrada faktury vystavené č. 202002			88 700					88 700				
25	02.08.2020	Úhrada faktury přijaté za tel. služby				1 591				1 591				
26	15.10.2020	Splátka jistiny				12 000						12 000		
27	15.10.2020	Splátka úroku				3 000				3 000				

28	01.11.2020	Úhrada vystavené faktury č. 202003			98 900				98 900					
29	11.11.2020	Úhrada faktury přijaté za služby účetního				8 800				8 800				
30	15.11.2020	Částečná úhrada faktury přijaté nákup automobilu				25 000					25 000			
31	03.12.2020	Nákup pneu – hotově		12 000						12 000				
32	31.12.2020	Odpis přívěs											9 790	
33	31.12.2020	Odpis automobil												107 126
34	31.12.2020	Součet	117206	35310	384 839	141059,09	30000	30000	338547,23	54279	0	92128,09	0	116916
	31.12.2020	KZ	81896		243 780		0		338547,23	54279				116916

Zdroj: Vlastní práce autora

Příloha II: Deník příjmů a výdajů – Pavel Novák

Číslo	Datum	Text	Peněžní prostředky v hotovosti		Peněžní prostředky na BÚ		Průběžné položky		Příjmy zahrnované do ZD	Výdaje zahrnované do ZD	Příjmy nezahrnované do ZD	Výdaje nezahrnované do ZD	Ostatní úpravy	
			Příjem	Výdej	Příjem	Výdej	Příjem	Výdej					Zvyšující ZD	Snižující ZD
1	01.01.2020	Počáteční stav BÚ			144 025									
2	01.01.2020	Počáteční stav pokladny	23 330											
3	07.01.2020	Pohoštění pro zákazníky za hotové		2320								2320		
4	08.01.2020	Hotově zaplacená faktura vystavená č. 202001	57 750					57 750						
5	16.01.2020	Úhrada vystavené faktury č. 201909			39 350			39 350						
6	30.01.2020	Úhrada přijaté faktury za internet				1 255			1 255					
7	03.02.2020	Úhrada vystavené faktury č. 201910			51 200			51 200						
8	10.02.2020	Vklad do pokladny	15 000					15 000						
9	10.02.2020	Výběr z BÚ				15 000	15 000							
10	28.02.2020	Bankovní poplatky				218			218					

11	15.03.2020	Úhrada vystavené faktury č. 201911			44 775				44 775				
12	31.03.2020	Úhrada faktury přijaté za zboží				12 520				12 520			
13	17.04.2020	Úhrada vystavené faktury 202002			83 100				83 100				
14	15.05.2020	Úhrada daně z příjmu				855					855		
15	02.06.2020	Pracovní oběd s obchodními partnery		2580								2 580	
16	30.06.2020	Přijatý úrok			1,58				1,58				
17	02.08.2020	Z BÚ zaplacené pojistné automobil				3 220				3 220			
18	15.08.2020	Nákup zboží za hotové		36 160						36 160			
19	03.09.2020	Úhrada vystavené faktury č. 202003			69 550				69 550				
20	16.09.2020	Hotově za nájemné		6 000						6 000			
21	18.09.2020	Úhrada faktury přijaté za telefonní služby				3 005				3 005			

22	22.09.2020	Hotově zaplacená faktura vystavená č. 202005	87 200						87 200					
23	03.10.2020	Výběr z pokladny		10 000			10 000							
24	03.10.2020	Vklad na BÚ			10 000			10 000						
25	06.11.2020	Hotově zaplacen za obaly převzaté na sklad		3 200						3 200				
26	15.11.2020	Úhrada vystavené faktury č. 202004			63 330				63 330					
27	28.11.2020	Hotově zaplacen za opravu balíčky		5 205						5 205				
28	01.12.2020	Z BÚ zaplacená jistina úvěru				2 500						2 500		
29	01.12.2020	Z BÚ zaplacen úrok z úvěru				405				405				
30	31.12.2020	Přijatý úrok			2,42				2,42					
31	31.12.2020	Odpis vakuová balíčka												18 400
32	31.12.2020	Odpis dodávka												66 750
33	31.12.2020	Součet	183280	65465	505 334	38973	25000	25000	496259	71188	0	8255	0	85150
	31.12.2020	KZ	117815		466356		0		496259	71188				85150

Zdroj: Vlastní práce autora

Příloha III: Dotazníkové šetření

Dobrý den,

Jmenuji se Aneta Palátová a jsem studentkou 3. ročníku na Soukromé vysoké škole ekonomické ve Znojmě – obor Účetnictví a finanční řízení podniku. Dotazníkové šetření je součástí mé bakalářské práce, jejímž výsledkem je porovnání, zda se vyplatí vést daňová evidence nebo účetnictví.

Ráda bych Vás proto požádala o vyplnění tohoto anonymního dotazníku. Výsledky budou zpracovány a využity pouze pro mou bakalářskou práci.

Děkuji a přeji krásný den.

1. Z jakého důvodu jste se rozhodl/a vést daňovou evidenci?

- a) je to častější způsob vedení evidence
- b) administrativa je jednodušší než vedení účetnictví
- c) nevěděl/a jsem, že jako fyzická osoba mohu vést evidenci formou účetnictví

2. Jaký způsob pro stanovení daně z příjmu používáte?

- a) uplatňuji skutečné výdaje z příjmu
- b) uplatňuji výdaje procentem z příjmu
- c) daň stanovená paušální částkou

3. Víte, že existuje i možnost vést podvojně účetnictví?

- a) ano, ale více se mi vyplatí vedení daňové evidence
- b) ano, ale nenapadlo mě si zjistit výhodnější způsob
- c) ne, nezjišťoval/a jsem si to

4. Kdybyste musel/a začít vést podvojný účetnictví, jaké by to pro Vás mělo dopady?

a) musel/a bych si zaplatit služby kvalifikovaného účetního

b) naučil/a bych se to a zvládl/a bych to sám/sama

c) již mám evidenci u odborníka, nebyla by to pro mě tedy změna